

گزارش نویسی

تدوین:

امیر هوشنگ قلندری

ویژه کارگاه آموزشی نشریات دانشجویی

گزارش

گزارش در لغت به معنی شرح و تفسیر کردن به صورت غیرمستقیم، خبر کامل دادن، اطلاع دادن، جست‌وجو کردن، انجام دادن، در میان نهادن و اظهار کردن و ... است.

در روزنامه‌نگاری، گزارش یکی از عمده‌ترین مجراهای ارتباط مطبوعات با مردم و بالعکس است و واقعیت‌ها را آشکار می‌کند. که گزارش خبری، بهترین نوع گزارش است.

گزارش خبری، در واقع شکل گسترش یافته خبر محض است که در خلال آن مخاطب با جزئیات بیشتر در مورد کم و کیف یک رویداد یا موضوع آشنا می‌شود، علت و چگونگی آن را می‌یابد و در پی آن است که حس کنجکاوی خود را ارضا کند.

در گزارش خبری، آن چیزی که از همه اساسی‌تر است آشکار کردن جزئیات خبر و قابل لمس بودن وجه خبری آن است.

باید توجه شود گزارش خبری شرحی از رویداد است که رویداد را به طور مفصل توضیح می‌دهد، اما لازم نیست که حجم مطالب گزارش زیاد باشد. زیرا بسیاری از گزارش‌ها را می‌توان خلاصه کرد و در حجم کم گزارش جامعی از یک رویداد ارائه داد. به طوری که گزارش در چند سطر خلاصه شود.

مثال:

سرویس بین الملل - بانک تسویه‌های بین المللی اعلام کرد، سطح سپرده‌های ارزی خارجی ایران در پایان سال ۲۰۰۵ با سه میلیارد دلار افزایش نسبت به سه ماهه پایانی سال ۲۰۰۴ میلادی به ۱۵ میلیارد ۹۹۴ میلیون دلار رسید.

بر پایه گزارش این بانک که مقر آن در شهر بازل سوییس است، اوایل سال جاری اعلام کرد؛ سطح سپرده های ارزی خارجی کشورمان از آغاز سال ۲۰۰۴ میلادی به طور مرتب در حال افزایش بوده به نحوی که تنها در طول این سال یک میلیارد و ۸۳۵ میلیون دلار بیشتر شده است. افزایش این سپرده‌ها در سال ۲۰۰۵ از سرعت رشد بیشتری برخوردار بوده و ظرف این سال نسبت به سال ۲۰۰۴ هفت میلیارد و ۸۷۳ میلیون دلار بر مقدار آن افزوده شده است که حاکی از ۹۷ درصد رشد است.

البته باید دقت شود گزارش مبهم و گنگ نباشد و با دسته بندی و ارزیابی منطقی، گزارش زمینه تفکر و جهت دهی را در مخاطب زنده کند و او را در نتیجه‌گیری نهایی شریک نماید.

اما برای تعریف دقیق گزارش باید اذعان شود که چون دامنه آن بسیار گسترده است، نمی‌توان همه جوانب آن را در قالب یک تعریف کلی به طوری که همه ابعاد و زوایای آن را در برگیرد، خلاصه کرد.

چرا که هر یک از صاحب‌نظران و پژوهشگران علوم ارتباطات با استفاده از دانش، تجربه و استنباط خود، تعریف خاص خود را ارائه کرده‌اند که در ادامه به چند تعریف در این خصوص اشاره می‌شود.

گزارش: هنر بیان غیر مستقیم واقعیت‌هاست. در واقع بیان توصیفی و تشریحی از واقعیت‌ها است.

گزارش: بیان توصیفی، تشریحی و تصویری یک رویداد یا موضوع اجتماعی است.

گزارش: تلفیق خبر و تحقیق است که با استفاده از خلاقیت و بازسازی هنرمندانه موضوع‌ها، حوادث و واقعیت‌های مهم زندگی اجتماعی ساخته می‌شود.

گزارش: تکنیک انتقال پیام به مخاطب، از جریان یک واقعه، حادثه یا رویداد است، که با استفاده از عناصر خبر، تحلیل، تفسیر، مصاحبه و توصیف، برای کسب حقایق، نتیجه‌گیری و آرایه‌ی راه حل استفاده می‌شود. در گزارش از عناصر ششگانه خبری بیشتری به دو عنصر «چرا» و «چگونه» پرداخته می‌شود و مهم این است که رویداد چرا و چگونه به وقوع پیوسته است و جزئیات و واقعیت‌های نهفته در دل رویداد چه بوده است؟

در یک جمع‌بندی کلی و استفاده از تعاریف صاحب‌نظران می‌توانیم، بگوییم:

گزارش: شکل گسترش یافته خبر است، که می‌کوشد جزئیات و اطلاعات دور از دسترس یک خبر را به صورت توصیفی، تشریحی و تصویری برای مخاطب بیان کند.

به طور کلی گزارش به دلیل جامع بودن خبر و جمع آوری شدن اطلاعات و نظرات اشخاص مرتبط با رویداد، برای خوانندگان جالب‌تر است. چون گزارش با توجه به اینکه با اطلاعات کامل از زوایای مختلف رویداد به صورت داستانی و شیرین بیان می‌شود، تا حد زیادی به خواننده نزدیک شده و خواننده با آن احساس نوعی مجاورت، ارتباط و نزدیکی می‌کند.

کاربرد گزارش در نشریات دانشجویی

۱- بیان چگونگی و علت وقایح؛ خبر رویداد را منعکس می‌کند ولی گزارش علاوه بر انعکاس دلایل و چگونگی وقوع رویداد را تشریح می‌کند.

۲- انعکاس موضوعاتی که به صورت خبر صرف جذائیتی ندارد.

مثل وضعیت زندگی در خوابگاه‌های دانشجویی، بررسی وضعیت اعتیاد در بین دانشجویان و ...

۳- انتقال انتقادات، بیان نارسایی‌ها، نواقص و ...

مثل انعکاس کیفیت غذای سلف دانشگاه، امکانات نامناسب رفاهی و ...
۴- انعکاس فعالیت‌های مثبت؛ تهیه گزارش از روند موفقیت یک دانشجوی
مخترع یا المپیادی و ...
مثال:

یک گزارش خبری برای نشریه دانشجویی، که می‌تواند اجتماعی نیز باشد.

در نتایج نظرسنجی دفتر مطالعات وزارت علوم اعلام شد

۱۱ درصد دانشجویان مواد مخدر مصرف می‌کنند

براساس نظرسنجی دفتر مطالعات وزارت علوم از دانشگاه‌ها، ۷/۴ درصد دانشجویان اظهار داشته‌اند که حتی یک بار هم لب به سیگار نزده‌اند، ۴/۲۱ درصد فقط یک یا دو بار سیگار کشیده‌اند و نیمی از افراد سیگاری گفته‌اند که در هفته یک تا دو سیگار می‌کشند.

همچنین ۴/۳ درصد دانشجویان سیگاری قصد ترک آن را داشته‌اند و ۵/۲ درصد نیز قصد ترک سیگار را ندارند.

این نظرسنجی که در بین دانشجویان ۱۳ دانشگاه کشور صورت گرفته، نشان می‌دهد، مصرف مشروبات الکلی در میان دانشجویان بیش از مواد مخدر است. به طوری که در مورد مشروبات الکلی، ۲۰ درصد دانشجویان اظهار داشته‌اند که دست کم یک بار آن را مصرف کرده‌اند، در حالی که این نسبت برای مصرف تریاک به ۱۰ درصد کاهش می‌یابد.

این نظرسنجی که توسط دفتر مطالعات وزارت علوم صورت گرفته و توسط اداره فرهنگی دانشگاه ارومیه در اختیار ایسنا قرار داده است، نشان می‌دهد، از نظر تکرار مصرف نیز، مشروبات الکلی بیش از مواد مخدر مصرف شده‌اند، چون از مجموع ۲۰ درصد مصرف کنندگان مشروبات، نزدیک ۸ درصد آنها بیش از ۱۰ بار مصرف داشته‌اند.

در حالی که نسبت افراد مصرف کننده بیش از ۱۰ بار برای تریاک، فقط دو درصد بوده است.

از جمع بیش از ۵ هزار دانشجو سؤال شونده، حدود ۱۱ درصد مواد مخدر مصرف می کنند و یک درصد نیز خود را وابسته به این مواد می دانند.

درباره مشروبات الکلی و تریاک که پر مصرف ترین ماده مخدر بین دانشجویان است، کم تر از یک چهارم زمان آخرین مصرف خود را هفته گذشته و سه چهارم آخرین مصرف را یک ماه تا یک سال قبل ذکر کرده اند که این امر نشان دهنده تفریحی بودن مصرف در میان حدود ۲۰ درصد دانشجویان است.

نکته قابل توجه این نتایج آن است که درباره مواد مخدر جدید، با اینکه تعداد افرادی که ابراز کرده اند آنها را کم تجربه کرده اند، کم است. ولی نسبت کسانی که مصرف نزدیک تر آن را تجربه کرده اند، حدود ۴۹ درصد از مصرف کنندگان هروئین و ۶۸ درصد از مصرف کنندگان اکستازی را تشکیل می دهد و این امر نشانگر میزان وابستگی و اعتیاد بیشتر افراد به این مواد است.

مطابق بخش دیگری از این نظرسنجی، مصرف انفرادی مواد مخدر بیشتر از مصرف خانوادگی آن است؛ در حالی که مصرف انفرادی مشروبات الکلی نسبت به مصرف خانوادگی آن کمتر است و همچنین مصرف مواد مخدر و مشروبات در محیط های خوابگاهی به ترتیب ۴ برابر و ۶ برابر کمتر از مصرف این مواد در محیط های غیر خوابگاهی (منزل دوستان، سفرهای خانوادگی و دوستانه) است.

همچنین در بخش دیگری از این گزارش تأکید شده است: نام تریاک، حشیش و هروئین بین دانشجویان شناخته شده است و آفتمین، متادون و اکستازی و شیشه ناشناخته ترین مواد مخدر میان دانشجویان است.

در این تحقیق آمده است: پیرامون واقعیت مسأله مواد مخدر میان دانشجویان، ۹۵ درصد دانشجویان اظهار داشته اند؛ که نام تریاک، حشیش و هروئین را بیش از دیگر مواد مخدر شنیده اند.

طبق بخش دیگری از این نظرسنجی از جمع یک هزار و ۶۱۲ تن که مصرف سیگار را تجربه کرده اند، ۳۳/۳ درصد قبل از سن ۱۵ سالگی سیگار کشیده اند، ۲۲ درصد در سن ۱۵ تا ۱۷ سالگی و بقیه نیز بعد از ۱۸ سالگی اولین مصرف سیگار را داشته اند.

در جمع کسانی که سیگار کشیده اند یا می کشند والدین ۳۰/۴ درصد آنها از سیگاری بودن فرزندانشان اطلاع داشته و والدین ۶۹/۶ درصد آنها از این اتفاق بی اطلاع اند.

همچنین ۶۲ درصد از دانشجویان اظهار داشته‌اند که در بین خویشاوندان نزدیک آنان، فرد یا افراد سیگاری وجود دارند، این نسبت برای دوستان نزدیک به حدود ۳۵/۹ درصد تقلیل می‌یابد و نشان می‌دهد که محیط دانشجویان از نظر سیگاری بودن سالم‌تر از محیط خویشاوندی است.

موضوع گزارش در نشریات دانشجویی به دلیل محدودیت حوزه کار آنها تا حدودی محدودتر از رسانه‌های خارج دانشگاه است اما برای کسی که دارای شَم خبرنگاری باشد موضوعات بسیار زیادی برای تهیه گزارش در حوزه کارشان وجود دارد.

اعتیاد در بین دانشجویان، گرایش دانشجویان به کشیدن سیگار، دلایل افسردگی، دلایل افت تحصیلی، روش‌های موفقیت، دلایل عدم حضور فعال اکثر دانشجویان در فعالیت‌های جمعی، دلایل خودکشی، وضعیت سیاسی، فرهنگی، هنری تشکل‌ها، مشکلات آموزشی دانشکده‌ها، مشکلات صنفی، امکانات ورزشی، وضعیت رفاهی خوابگاه‌ها، امور فوق برنامه، ارتباط دانشجویان دختر و پسر، ازدواج دانشجویی، وضعیت حجاب در دانشگاه، امید به آینده در دانشجویان، برخورد اساتید با دانشجویان، زندگی دانشجویان ممتاز، اختراعات و اکتشافات دانشجویی، موفقیت‌های علمی، دانشجویان شاخص در زمینه‌های مختلف علمی، فرهنگی، هنری، ورزشی، معرفی مکان‌ها، دانشکده‌ها، کارگاه، سایت و ویژگی خاص دانشگاه، وسایل و امکانات آموزش دانشکده و ... می‌توانند سوژه‌هایی مناسب برای نشریات دانشجویی باشند که مورد توجه مخاطبان قرار گیرند.

اما میزان موفقیت این گزارش‌ها به خلاقیت، قدرت قلم و توانایی فردی گزارشگر، تحقیق و پژوهش بیشتر، استفاده از منابع متعدد و اقتضانات مکانی و زمانی حوزه گزارش دارد. چه بسا ممکن است، انتشار یک گزارش خوب، منطقی و جامع در نشریه دانشجویی بتواند راه حلی مناسب برای رفع مشکلی ارایه کند و یا حداقل اینکه با برجسته کردن بعضی از مشکلات دانشجویان که کمتر به آن توجه می‌شد،

مسئولان مربوطه را برای حل آن مشکل به تکاپو وا دارد، یا ممکن است با تهیه گزارش موجب دلگرمی و تشویق دانشجویان خلاق، نفرات ممتاز در زمینه‌های مختلف، مسئولانی که به طور جدی تلاش می‌کنند، موفقیت‌های مختلف دانشجویان و ... شد.

ویژگی های گزارش حرفه‌ای

- ۱- دارا بودن اطلاعات مستند، غنی و متکی بر آمار و ارقام و متناسب با واقعیت‌ها؛
- ۲- دارا بودن ساختار محکم نگارشی و بهره‌گیری‌های متناسب از زبان قصه‌گونه و توصیفی در جایگاه مناسب خود.
- ۳- پرهیز از شعار گرایی و سطحی‌نگری در مسایل گوناگون، به‌خصوص در پدیده‌های اجتماعی.
- ۴- استفاده از قلم موشکافانه، نقادانه و تحلیل‌گرانه در سوژه‌هایی که در گزارش به آنها اشاره می‌شود.
- ۵- استفاده از جوهره‌ی تخیل و بهره‌گیری از لیدهای قیاسی، استقرایی و تشریحی در جای مناسب خود (البته گفتنی است که تخیل گزارشگر نباید او را از واقعیت‌های اجتماعی دور کند).

انواع گزارش

- گزارش خبری؛
- گزارش تحقیقی، اجتماعی؛
- گزارش از محل؛
- گزارش از شخص و اشیا؛
- گزارش سفر؛
- خاطره نویسی؛
- گزارش علمی و تخصصی؛
- گزارش تصویری؛

چند نوع گزارش دیگر نیز مورد توجه رسانه‌ها هستند که ممکن است تا حدودی از شیوه‌های بالا استفاده شود. اما به طور کلی تا حدی متفاوت هستند.

- گزارش سافت نیوز؛
- گزارش رپرتاژ آگهی؛
- گزارش پیگیرانه و سلسله‌وار؛

گزارش خبری

مجموع گزارش‌های تهیه شده از رویدادها، حادثه‌ها، سخنرانی‌ها، کنفرانس‌ها، مجامع و مراسم مختلف، خبرها و رویدادهایی که اتفاق افتاده یا در شرف وقوع است و در آینده اتفاق خواهد افتاد را، شامل می‌شود. گزارش خبری از رویدادهای روز است و جزئیات بیشتری را در مورد کمیت و کیفیت یک رویداد یا موضوع برای مخاطب روشن می‌کند و شوق دانستن و کنجکاوی خواننده را ارضا می‌کند و مخاطب علت و چگونگی رویداد را می‌یابد.

این گزارش زمانی تهیه می‌شود که خبر اولیه در مورد یک رویداد، نتواند نیاز کنجکاوی و شوق دانستن خواننده را ارضا نماید.

از ویژگی‌های این نوع گزارش که به بیان توصیفی و تشریحی رویداد با توجه به دو عنصر «چرا» و «چگونه» می‌پردازد، حضور گزارشگر در صحنه، تماس و ارتباط با همه منابع مرتبط، کسب اطلاعات دقیق واقعی همراه با استفاده از نقل قول‌ها، مصاحبه‌ها، آمار و ارقام، توصیف و تشریحی در حد اقتضای موضوع است.

برای تهیه گزارش خبری باید موارد زیر را در نظر داشت.

- سابقه و پیشینه رویداد آورده شود.
- نظرات مسؤولان، کارشناسان، افراد با سابقه و اهل فن مرتبط با آن رویداد آورده شود.
- نظرات شاهدان و عوامل تشکیل دهنده رویداد آورده شود.
- از محل رویداد عکس گرفته شود و در گزارش به صورت تصویری و تشریحی محل رویداد تصویر پردازی و مجسم شود.
- اطلاعات جزئی و مهم از اجزای رویداد آورده شود.
- از منابع متعدد در گزارش استفاده شود.
- در شروع گزارش دقت شود از قلم خوب و جذاب برای جذب خواننده استفاده شود.
- گزارش دارای یک سناریو با چارچوب و قالب هدفمند باشد.
- از نثر و قلم ساده، روان و صمیمی استفاده شود.
- از خلاقیت و نو آوری و تصویر پردازی استفاده شود.
- از قدرت تخیل در گزارش تا حدی که به واقعیت و اعتبار گزارش آسیب نرساند، استفاده شود.

مثال:

نشریات جشنواره از کارکردهای اصلی خود باز مانده‌اند!

نهمین جشنواره منطقه‌ای نشریات دانشجویی و نهمین نمایشگاه نشریات دانشجویی دانشگاه‌های استان تهران از روز چهارم خرداد ماه در دانشگاه تهران آغاز به کار کرده است.

در این جشنواره که روز گذشته ششم خرداد ماه به کار خود پایان داد، حدود ۲۱۰ نشریه و ۲۴۰۰ عنوان اثر از سوی دانشجویان دانشگاه‌های استان تهران ارایه شد.

به گفته دبیر این جشنواره فراهم کردن محیطی برای عرضه نشریات دانشجویی، ایجاد ارتباط میان دانشجویان فعال در نشریات دانشجویی و عرضه فعالیت فرهنگی، ایجاد انگیزه و تحرک در جهت ارتقای سطح کیفی نشریات دانشجویی، از مهمترین اهداف جشنواره برگزاری نمایشگاه به شمار می‌رود. اما به نظر می‌رسد که عملکرد کنونی نشریات دانشجویی به دلیل مشکلات و محدودیت‌های متعدد حرکت به سوی این اهداف را کند کرده است.

دبیر جشنواره و چند نفر از دست اندرکاران نشریات دانشجویی در گفت‌وگو با خبرنگار ما موانع و محدودیت‌ها را بیان کردند.

معاون امور فرهنگی دانشگاه تهران و دبیر نهمین جشنواره منطقه‌ای نشریات دانشجویی دانشگاه‌های تهران در خصوص ماهیت و رسالت نشریات دانشجویی به خبرنگار ما می‌گوید: نشریات دانشجویی بدون شک باید پاسخگوی نیازهای دانشجو و دانشگاه باشند.

طبق قانون خاص خود مجوز می‌گیرند و دست اندرکاران این نشریات که دانشجویان و اعضای هیأت علمی هستند در خصوص عمده مسایل موجود در جامعه دانشگاهی یعنی مسایل صنفی، معیشتی، آموزشی و مسایل سیاسی، اجتماعی و فرهنگی که شاید بخشی از آن نیز نگاه به بیرون داشته باشد به فعالیت می‌پردازند.

وی در خصوص نحوه عملکرد این نشریات اظهار می‌دارد: بر اساس آمار خانه نشریات دانشجویی، نزدیک به ۶۰ درصد از نشریات دانشجویی به مسایل سیاسی می‌پردازند و این موضوع نیاز به یک بازخوانی مجدد دارد به طوری که نشریات دانشجویی طبق آنچه مورد انتظار است علاوه بر پرداختن به مسایل

سیاسی در حد معقول، بتوانند منعکس کننده نیاز و برآیند تحولات صنفی در مجموعه دانشگاه باشند.

البته انعکاس و اظهار نظر در خصوص مسایل خارج از دانشگاه برای نشریات دانشجویی امری پسندیده است ولی نباید فراموش کرد که یک نشریه دانشجویی از آنجا که در گستره دانشگاه به چاپ می رسد باید اولویت راه مسایل دانشگاهی و دانشجویی قرار داده و منعکس کننده نیاز و مطالبات دانشگاه و دانشگاهیان باشد.

وی تأکید می کند: نشریات دانشجویی، باید از کلیه تشکیلات یک روزنامه از قبیل، مدیر، خبرنگار، گزارشگر، صفحه بند، توزیع، فروشنده و... برخوردار باشد همه این تشکیلات اگر چه در مقیاس کوچک تری نسبت به روزنامه های دیگر قرار دارند ولی هدایت و تأمین آنها وقت زیادی نیاز دارد و لذا تلاش های مضاعفی هم باید از سوی مجموعه دانشجویان انجام شود.

بنابراین هر یک به منزله نوعی مشکل در سر راه نشریات دانشجویی خواهد بود و اگر چه تهیه یک نشریه دانشجویی و انجام فعالیت های فوق برنامه برای دانشجویان منجر به کسب تجربه بیشتر می شود ولی با وجود موانع مالی و شفاف نبودن بحث پشتیبانی مالی، وجود برخی مشکلات در آیین نامه نشریات دانشجویی، گستره توزیع، نحوه اخذ مجوز، تخلفات نشریاتی و نحوه برخورد با آنها همگی جزء موانع و محدودیت های موجود بر سر راه فعالیت این نشریات به شمار می روند.

بخشی از این مشکلات در حیطه قانونگذاری است که در سطح وزارتخانه باید مورد رسیدگی قرار گیرد و بخش دیگری از آن نیز سلیقه ای است و دانشگاه های مختلف بر اساس رویه خاص خویش بدان رسیدگی می کنند.

وی در خصوص منابع تأمین بودجه نشریات دانشجویی توضیح می دهد: نزدیک به ۵۰ درصد انتشار هر شماره نشریه دانشجویی در دانشگاه تهران از سوی دانشگاه پرداخت می شود یعنی تا سقف ۱۰۰ هزار تومان از کل بودجه مورد نیاز و مابقی آن باید از محل فروش نشریات و چاپ آگهی تأمین شود.

وی می افزاید: آنچه اهمیت دارد این نکته است که نگاه نشریات دانشجویی، هیچگاه نباید به کمک دانشگاه باشد، بدیهی است تلاش و کوشش آنها برای جذب منابع و درآمد حرکتی است که تجربه ای را به تجربیات دیگر آنان اضافه می کند، در واقع اگر بنا باشد که نشریه دانشجویی به طور صددرصد به کمک

دانشگاه وابسته باشد به طور طبیعی هیچ انگیزه‌ای برای کیفیت بهتر و اضافه کردن تیراژ خود نخواهد داشت.

محمد صادق صنوبری، سردبیر یک نشریه دانشجویی نیز با بیان این مطلب که وجود نشریات دانشجویی در حیطه دانشگاه‌ها برای انعکاس مشکلات صنفی، تشریح جو موجود در دانشگاه‌ها و رویدادهای محیط پیرامون و در جهت بروز استعدادها و نهفته دانشجویان بسیار ضروری است اظهار می‌دارد: اگر بخواهیم این نشریات در فضایی آرام و بی دغدغه به فعالیت بپردازند و مطابق آنچه انتظار می‌رود سازنده باشند، بهترین کار این است که مشکلات مالی مرتفع گردد چرا که در حال حاضر مشکلات مالی یکی از اصلی‌ترین مشکلات ما محسوب می‌شود و دانشگاه نیز تاکنون کمک‌های بسیار ناچیزی از تشکیلات ما به عمل آورده و متأسفانه بسیج دانشجویی نیز ما را مورد حمایت مالی خود قرار نداده است.

مهدی قندهاری مدیر مسؤول یکی دیگر از نشریات دانشجویی نیز می‌گوید: به نظر می‌رسد اولین رسالتی که نشریات دانشجویی به عهده دارند کار اطلاع رسانی و انتقال اخبار و پیام‌های محیط دانشگاه‌ها و حتی خارج از دانشگاه است ولی متأسفانه این رسالت نشریات دانشجویی اغلب تنها از یک بعد، آن هم با سیاسی کاری نمود پیدا می‌کند، در واقع سیاسی کاری نشریات دانشجویی به عنوان یک نقص عمده در عملکرد آنها تا حد زیادی باعث انحراف آنها از مسیر اصلی شان شده است. شاید بتوان علت این موضوع را سیاست زدگی جامعه به‌خصوص پس از سال ۷۶ به بعد عنوان کرد و این موضوعی اجتناب‌ناپذیر است این در حالی است که نشریات دانشجویی باید در کلیه زمینه‌های علمی، سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و... فعالیت داشته باشند.

وی با تأکید بر درک جایگاه نشریات دانشجویی توسط مسؤولین دانشگاه‌ها می‌گوید: مسؤولین باید به این موضوع واقف باشند که نشریات دانشجویی برای گذران اوقات فراغت از سوی دانشجویان طراحی و تولید نمی‌شوند بلکه باید به فعالیت‌هایی که در این زمینه صورت می‌گیرد با دیدی بلند مدت نگاه کنند چرا که این فعالیت‌ها به یقین امکان رشد دارند.

وی ادامه می‌دهد: در حال حاضر بسیاری از معضلاتی که گریبان جامعه دانشگاهی را گرفته است، ناشی از انفعالاتی است که دانشجویان ما با آن مواجه می‌باشند و رکود فعالیت‌های فوق برنامه و دانشجویی یکی از عواملی است که باعث شده است تا دانشگاه‌ها به این سمت گرایش پیدا کنند. در حالی که

فعالیت‌های جمعی و گروهی می‌تواند دانشجویان را از آسیب‌های اجتماعی دور نگه دارد.

وی می‌گوید: متأسفانه طی سال‌های اخیر شاهد هستیم که به تدریج میزان استقبال از محافل و برنامه‌های دانشگاهی و فعالیت‌هایی همچون راه‌اندازی نشریات کاهش پیدا کرده است و اگر این روند همچنان ادامه پیدا کند ممکن است ما در آینده این برنامه‌های اندک را هم نداشته باشیم.

دبیر انجمن صنفی نشریات دانشجویی نیز در گفت‌وگو با خبرنگار ما از دانشجویان به عنوان قشر روشنفکر جامعه یاد می‌کند که خود را در تصمیم‌گیری‌ها و حتی برنامه‌ریزی‌ها تأثیرگذار می‌دانند.

لذا نیاز به یک تربیون یا ابزار خاصی دارند و به نظر می‌رسد که هیچ ابزاری بهتر از نشریه نمی‌تواند چنین کارایی داشته باشد.

وی می‌افزاید: نشریات دانشجویی در اغلب کشورها دارای تأثیرگذاری زیاد بوده و در فعالیت‌های فرهنگی، هنری جایگاه خاصی دارند در کشور ما نیز به‌خصوص پس از سال‌های ۷۷-۷۸ که اولین جشنواره نشریات دانشجویی سراسر کشور را داشتیم تا به امروز این نشریات کم و بیش جایگاه خود را پیدا کرده‌اند. وی در خصوص عملکرد نشریات دانشجویی به لحاظ محتوایی می‌گوید: نشریات دانشجویی ما طی سال‌های اخیر از نظر محتوایی نه تنها پیشرفتی نداشته‌اند بلکه دچار افت نیز شده‌اند.

مقایسه وضعیت این نشریات در چهارمین جشنواره سراسری نشریات دانشجویی با جشنواره دوره پنجم این موضوع را ثابت می‌کند که چه به لحاظ کمی و از نقطه نظر تعداد شرکت‌کنندگان، تعداد آثار و برنامه‌های جنبی و چه به لحاظ محتوایی یعنی انحراف از مسیر اصلی و عدم پرداخت به مسایلی همچون بخش‌های صنفی، مطالب علمی، اجتماعی، فرهنگی و... دچار افت شده‌اند و شاید لازم باشد تا یک مدیریت تأثیرگذار به عنوان هادی، این جریان را بیش از پیش هدایت کند.

گزارش خبری می‌تواند کوتاه باشد و در قالب چند جمله همه اطلاعات را به خواننده انتقال دهد.

مثال:

کشتی غول پیگر، از اسارت آب دریا رهایی یافت

سرویس شهرستان‌ها - کشتی غول پیگر سنندج متعلق به شرکت ملی نفت ایران، که در جنگ احتمالی هدف هواپیماهای عراقی قرار گرفته و غرق شده بود با ابتکار یک گروه متخصص داخلی از دریا بیرون کشیده شد. این نفتکش که ۳۴۰ متر طول، ۵۰ متر عرض و تا عرشه ۲۵ متر ارتفاع داشت در سال ۶۷ بر اثر اصابت ۱۲ موشک و بمب از وسط به دو نیم تقسیم شد و در آبهای حوالی خارک ۱۴ متر در گل‌ولای خلیج فارس فرو رفت. یک گروه از متخصصان دانشگاهی کشورمان، با وجود اعلام شرکت‌های اروپایی مبنی بر غیر قابل نجات بودن کشتی، مسؤلیت بیرون کشیدن و نجات نفتکش غرق شده را بر عهده گرفتند و موفق شدند پس از چند ماه تلاش شبانه‌روزی این نفتکش را از آب بیرون بکشند. نفتکش سنندج با ۳۶ هزار و ۶۰۰ تن وزن خالص، ظرفیت بارگیری ۲۹۶ هزار تن نفت را داشته است.

گزارش تحقیقی یا اجتماعی

این نوع گزارش در مورد مسایل، مشکلات، واقعیت‌های مختلف اجتماعی و انتخاب موضوعات مناسب با در نظرگیری شرایط خاص زمانی و مکانی و نیازهای عمومی جامعه می‌باشد که یکی از مؤثرترین و کارآمدترین نوع گزارش است. یک گزارشگر با استفاده از هوش، استعداد، آگاهی، اطلاعات، یافته‌های تحقیقی، واقعیت‌های جامعه، بیان هنرمندانه، ذهن باز و تیزبین همراه با توصیف و فضا سازی، تجسم، نثر ساده و زیبا و خلاقیت خود اقدام به تهیه گزارش تحقیقی یا اجتماعی می‌کند.

این نوع گزارش از مسایل و مشکلات مختلف جامعه و دانشگاه تهیه می‌شود و انتخاب موضوع و تعیین اولویت‌ها بستگی به نیازها و خواسته‌های عمومی دانشجویان و مردم متناسب با مقتضیات زمانی دارد. هر موضوعی که بتواند توجه مخاطبان را بیشتر به خود جلب کند و ذهن افکار عمومی را به خود مشغول نماید می‌تواند سوژه گزارش باشد. یک خبرنگار اگر با مخاطبان به خوبی ارتباط برقرار کند به راحتی می‌تواند اولویت‌های گزارش را شناسایی کند.

در گزارش تحقیقی و اجتماعی گزارشگر باید برای دقیق و عمیق کردن گزارش خود و ارجح کردن این نوع گزارش نسبت به سایر گزارش‌ها از آمار و ارقام، تحقیقات وسیع و پیچیده، بیان و افشای حقایق دور از دسترس، عدم اعمال گرایش‌های شخصی و حفظ بی‌طرفی و همچنین نتیجه‌گیری منطقی و ارایه راه حل مناسب و عملی استفاده نماید.

زیرا در گزارش اجتماعی، صحت امر تحقیق، توانایی تفسیر و تحلیل آماری، جمع آوری اطلاعات جامع و کامل‌تر، دقیق بودن و جدید بودن برای مخاطب اهمیت ویژه‌ای دارد و خواننده می‌تواند با خواندن گزارش به راحتی میزان تلاش و سماجت گزارشگر را در جمع آوری اطلاعات و توان او را در تحلیل و پردازش گزارش دریابد.

مثال:

بحران رکود و ورشکستگی در کمین بزرگ‌ترین صنعت اشتغال زای کشور

گروه اجتماعی - حدود ۷۰۰۰ واحد تولیدی نساجی، پوشاک و چرم در سراسر کشور با بیش از ۶۶۰ هزار نفر نیروی کاری (حدود ۳۰ درصد از کل اشتغال زایی کشور) در آستانه ورشکستگی هستند.

براساس این گزارش، سهم ۳۰ درصدی اشتغال زایی صنعت نساجی بدون احتساب اشتغال‌زایی غیر مستقیم این صنعت و ارتباط آن با صنایع دیگر می‌باشد که بسیار حایز اهمیت است.

این صنعت طی سال‌های گذشته با وجود موانع و مشکلات، همواره به دلیل سخت کوشی و ابتکار عمل، ارقام صادراتی آن نسبت به سایر صنایع چشمگیرتر بوده است و حدود ۳۰ درصد از کل ارزش صادرات صنعتی تحت تعرفه وزارت صنایع، به صنایع نساجی اختصاص دارد.

طبق مطالعات انجام شده به ازای هر یک میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در صنعت نساجی زمینه اشتغال یک میلیون نفر فراهم می‌شود و دو میلیارد دلار صادرات نیز در سال تحقق خواهد یافت.

بر اساس آخرین آمار از واحدهای نساجی کشور، تداوم و حتی تشدید مشکلات باعث شد تا نرخ بهره برداری از ظرفیت‌های نصب شده به طور جدی کاهش یابد.

در حال حاضر در امارهای رسمی به طور میانگین فقط از حدود ۴۵ درصد ظرفیت اسمی کارخانجات و واحدهای نساجی استفاده می‌شود که حتی در برخی از کارخانجات این رقم به کمتر از ۲۰ درصد رسیده است.

بنا به گفته مهندسان نساجی عمده‌ترین مشکلات این صنعت عبارتند از:

۱- کمبود شدید نقدینگی و سیاست‌های انقباضی سیستم بانکی به طوری که برخی واحد قادر به دریافت جذب ارزهای تخصصی نیستند.

۲- صدور بی رویه موافقت اصولی در طول سال‌های گذشته و بی توجهی به چگونگی تأمین مواد اولیه این واحدها و یا میزان نیاز کشور به محصولات آنها.

۳- عدم فروش تولیدات و در نتیجه انباشت میلیاردها ریال محصول در انبار کارخانه‌ها.

۴- بی ثباتی و یا تعرض در قوانین و لوازم یدکی ماشین آلات خارجی.

۵- تحمیل ده‌ها نوع عوارض و هزینه‌های غیرقانونی و غیر منتظره از سوی سازمان‌ها و ادارات و کارخانه‌ها.

۶- ضعف نیروی انسانی و کارگران کارخانه‌ها از لحاظ بالا بودن سن، عدم امکان بازنشسته نمودن کارگران و غیر متخصص بودن آنها و تراکم نیروی انسانی در واحدهای قدیمی.

- ۷- بالا بودن قیمت تمام شده تولیدات به دلیل عوامل فوق‌الذکر و عدم رقابت با محصولات مشابه خارجی.
- ۸- فرسودگی ماشین‌آلات کارخانه‌های قدیم و ضرورت بازسازی آنها.
- ۹- موانع و تنگناهای صادرات غیر نفتی.
- ۱۰- فقدان استراتژی صنعتی و ضعف اطلاعاتی در کشور که منجر به برنامه‌ریزی‌های غلط و یا جهت‌گیری ناصحیح در راه انتخاب رشته صنعتی و سرمایه‌گذاری شده است.
- ۱۱- واردات بی‌رویه و ارزان قیمت منسوجات و پارچه‌های خارجی.
- ۱۲- نارسایی سیستم مالیات و ناعادلانه بودن این سیستم.

در این رابطه یک مهندس نساجی می‌گوید: از سال ۷۶ تاکنون موانع زیادی از جلوی صادرات برداشته شده، اما برای صنعت نساجی کافی نبوده است و می‌افزاید: از سال ۷۸ بحث بازسازی و نوسازی صنایع نساجی مطرح شد، اما عملی نگردید.

در این رابطه مدیر کل گروه نساجی وزارت صنایع و معادن گفت: به نظر می‌آید با مواردی که برای بازسازی و نوسازی نساجی مصوب شد، بخشی از مسایل اقتصادی کارخانه‌ها و به‌خصوص آن چیزی که به آنها تحمیل شده بود جبران شد.

یک کارشناس نساجی در این زمینه اظهارداشت: در سال ۱۹۹۹ اروپا و ژاپن بالغ بر ۱۰۰ میلیارد دلار پوشاک از کشورهای در حال توسعه وارد کردند که این رقم نسبت به سال ۱۹۹۸ حدود ۸ درصد رشد را نشان می‌دهد و تخمین زده می‌شود ۶۰ درصد از پوشاک به فروش رفته باشد.

این کارشناس نساجی می‌افزاید: حرکت تولید پوشاک به خارج از مرزهای کشورهای صنعتی روند رو به افزایش داشت، به نحوی که ارزش واردات پوشاک به آمریکا از ۱۱/۲ درصد در سال ۱۹۹۲ به ۱۵/۳ درصد در سال ۱۹۹۹ افزایش یافت و رشد واردات به اروپا نیز در حال رشد است.

وی در ادامه افزود: در نتیجه رقابت جهانی در صنعت نساجی و پوشاک این صنعت به بخشی مشکل و حساس تبدیل شده است و از طرف دیگر اشتغال‌زاترین بخش صنعت نیز می‌باشد و در تجارت جهانی محصولات نساجی

ماهیت سیاسی نیز پیدا کرده است به طوری که گسترش و سرمایه‌گذاری در این بخش، می‌تواند تا حدود زیادی منفعت ملی را نیز به همراه داشته باشد. لذا اگر مسئولان مربوطه و دولت اگر توجه بیشتری به این صنعت مهم و تأثیرگذار داشته باشند و در این بخش سرمایه‌گذاری لازم را انجام دهند علاوه بر آنکه اشتغال زایی خواهد شد، زمینه اشتغال تعداد زیادی فراهم می‌گردد. همچنین صادرات منسوجات کشور نیز افزایش خواهد یافت و ارز وارد کشور می‌شود. علاوه بر آن این صنعت خود کفا شده و از ورود محصولات خارجی که فرهنگ خارجی را نیز با خود به همراه دارد جلوگیری خواهد شد.

گزارش از محل

این نوع گزارش با هدف معرفی یک محل، منطقه، بخش و یا مکان خاصی می‌باشد که از نظر ویژگی‌های اقلیمی و جغرافیایی، فرهنگ و سنن، آداب و رسوم، وضعیت فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی مردم، تاریخچه، آثار باستانی و بعضی ویژگی‌های خاص، می‌تواند برای گروهی از مخاطبان جاذبه داشته باشد. موضوع این گزارش می‌تواند درباره یک کشور، شهر، بنای تاریخی، دانشگاه، دانشکده، روستا، زیارتگاه، نمایشگاه، مسجد، مدرسه، پارک، جنگل، موزه و... باشد.

تصویر پردازی برای امکان تجسم بخشیدن محل در ذهن مخاطبان بسیار اهمیت دارد. رفتار، روحیات، اقتصاد، ارتباطات، هویت منطقه یا محل گزارش، تاریخ گذشته، حال و چشم انداز آینده، ابنیه و آثار به جامانده تاریخی نیز باید در گزارش گنجانده شود و گزارشگر باید با صداقت، مطالب و خبرهای تهیه شده را انتقال دهد. در این نوع گزارش غیر از محیط مادی و فیزیکی عوامل انسانی و جاندار محیط نیز در صورت داشتن چنین ویژگی، باید معرفی شود.

مثال:

گزارشی از پانسیون‌های دانشجویی نه هتل، نه خوابگاه!

وجود پانسیون‌های خصوصی در ایران در سال‌های اخیر به دلیل افزایش حجم دانشجویان به‌خصوص دانشجویان دختر به یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر تبدیل شده است که بر اساس اخبار منتشر شده در برخی از رسانه‌ها، عده‌ای با سوءاستفاده از این شرایط به سودجویی از این موقعیت می‌پردازند.

مدیر سازمان ایرانگردی و جهانگردی استان تهران نیز چندی پیش اعلام کرده بود که برخی از افراد سودجو به دلیل رسیدن به مقاصد خود، چنین پانسیون‌هایی را تأسیس می‌کنند و خانواده‌ها نباید به منظور کمتر هزینه کردن، جوانان خود را در چنین اماکنی مستقر کنند. نسبت به این پانسیون‌های غیر قانونی هیچ‌گونه نظارتی توسط هیچ سازمانی انجام نمی‌شود.

چنانچه بسیاری تحت عنوان پانسیون، بدون دریافت مجوز از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان ایرانگردی و جهانگردی با خرید ساختمان‌های قدیمی و تهیه وسایل دست دوم، اتاق‌هایی را به قشر دانشجو و غیر دانشجو اجاره می‌دهند و به دلیل نبود نظارت کافی، تخلفاتی نیز در این پانسیون‌ها صورت می‌گیرد که باعث تخریب اذهان عمومی نسبت به پانسیون‌های خصوصی می‌شود. در این میان، سه پانسیون قانونی دختران در شهر تهران به نام‌های مریم، مادر و مهر وجود دارد که به گفته مسؤولان آن به دلیل نبود اطلاع‌رسانی کافی و کامل، تحت تأثیر افکار منفی نسبت به پانسیون‌های غیر قانونی قرار گرفته و قادر به فعالیت مؤثر و مفید نیستند.

یکی از قدیمی‌ترین پانسیون‌های قانونی در تهران، پانسیون «مادر» است که در حدود ۱۴ سال پیش یعنی سال ۱۳۶۹ با دریافت مجوز رسمی از وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به طور رسمی کار خود را آغاز کرده است و هم‌اکنون نیز در عضویت اتحادیه هتلداران است و با اداره اماکن نیز در ارتباط است تا هنگام ورود هر پانسیونی از وضعیت او اطلاع کسب شود.

سرور کلانی، بهره بردار و صاحب امتیاز پانسیون دخترانه «مادر» از قرار گرفتن ضوابط پانسیون‌ها و هتل‌ها در کنار هم، گله دارد و می‌گوید: خدماتی که یک پانسیون به پانسیون‌های خود ارائه می‌دهد، بسیار متفاوت از هتل‌هاست. در پانسیون به دلیل این که مدت اقامت طولانی‌تر از هتل است، افراد حکم اعضای یک خانواده را دارند و مسئولان یک پانسیون قانونی به پانسیون‌های خود علاوه بر خدمات فیزیکی باید به لحاظ روحی و روانی نیز سرویس دهند. وی می‌گوید: مسئولان پانسیون برای حفظ امنیت و سلامت پانسیون هنگام ورود هر فرد برای اجاره اتاق با ارائه مشخصات فردی به امکان از صحت هویتی او مطمئن می‌شود و سپس با حضور والدین دوستان یا آشنایان و ارائه کارت دانشجویی اگر دانشجو باشد، قرارداد اجاره منعقد می‌کند.

در این پانسیون خصوصی اتاق‌هایی به صورت یک تخته، دو یا سه و یا سوپیت یک نفره هستند که اجاره بهای هر یک طبق مصوبات سازمان ایرانگردی و جهانگردی تنظیم شده است و امکانات هر کدام شامل یخچال تخت و کمد است و اتاق‌های دو یا سه نفره، تخت‌ها به صورتی است که کاملاً روی همدیگر قرار نگرفته و به صورت پلکانی و یا عمود بر یکدیگر قرار گرفته است و وظیفه نظافت اتاق‌ها و تعویض ملحفه‌ها بر عهده پرسنل پانسیون است.

ساعت خروج از پانسیون در شش ماه اول از ساعت ۶ صبح تا ۹ و ۳۰ دقیقه شب و در شش ماهه دوم سال نیز از ساعت ۶ صبح تا ۹ شب است و تنها در موارد خاص ساکنان می‌توانند با اطلاع والدین خارج از زمان مقرر بیرون از پانسیون باشند.

مدیر پانسیون مادر در سخنانی با بیان این که یکی از شرایط این است که خارج از مصوبات سازمان گردشگری به دانشجویان تخفیف بدهند تا دانشجویان بتوانند با اقامت در این اماکن مدارج علمی‌شان را به خوبی طی کنند، می‌گوید: ولی واقعیت این است که اگر وضعیت به همین صورت ادامه پیدا کند، پانسیون‌های خصوصی که از نظر اقتصادی خود اتکا هستند در چند سال آینده مجبور به تعطیلی می‌شوند.

گزارشی از یک شهر شمالی

شهرستان بهشهر با ۱۷۴۹ کیلومتر مربع مساحت در شرق استان مازندران واقع شده است. این شهر از شمال به دریاچه خزر از جنوب به کوهستان‌های سرسبز رشته کوه البرز و استان سمنان، از شرق به گرگان و از غرب به ساری محدود می‌شود.

ارتفاع این شهرستان از سطح دریا ۲۰ متر است و شامل سه بخش، ۳ شهر و بیش از ۱۰۰ ده و روستا می‌باشد که به تازگی نکا یکی از بخش‌های این شهر، از زیر مجموعه آن خارج شد و به شهرستان ارتقا یافت.

جمعیت شهرستان بهشهر پس از کسر جمعیت نکا حدود ۲۰۰ هزار نفر است که نیمی از این جمعیت، شهر نشین و از نظر جمعیت، پنجمین شهر مازندران می‌باشد. شهر بهشهر در دامنه رشته کوه سرسبز البرز واقع شده و مثل کودکی است که در آغوش مادرش باشد بزرگ‌ترین رشته کوه سرسبز جهان به گونه‌ای این شهر را در بر گرفته است که گویا وظیفه نگهبانی و محافظت از آن را بر عهده دارد.

هر رهگذری که از سمت تهران به طرف این شهرستان مسافرت کند در ابتدا ورودی شهر بر ارتفاع کوه در سمت راست جاده، ساختمان بزرگ و باستانی زیبایی را در کنار یک بنای کروی سفید رنگ بزرگ می‌بیند این اثر زیبا همه رهگذران را در بدو ورود به این شهر به کنجکاوای وا می‌دارد که از خود بپرسند آن بنای کروی که مثل یک توپ بزرگ سفید رنگی است که بر ارتفاع سرسبز کوه قرار داده باشند به چه منظوری و چه وقت ساخته شده است.

این بنا در زمان شاه عباس اول ساخته شد که پس از ساخت، بر اثر جنگی تخریب گردید بنای تخریب شده، در زمان نادر شاه به شکل زیباتر از حالت اول مرمت و باز سازی شد و پس از آن در مقابل انواع خطرات طبیعی و غیر طبیعی تا به امروز مقاومت کرده و همچنان عقاب‌ی تیز بین بر ارتفاع کوه با قامتی سر به فلک کشیده نظاره‌گر مسافران، رهگذران و مردم شهر می‌باشد.

این بنا در زمان پهلوی به مرکز تفریح و جاسوسی مستشاران آمریکایی تبدیل گردید بود و گفته می‌شود فعالیت‌های شوروی سابق، در این مرکز توسط مستشاران اطلاعاتی غربی جاسوسی می‌شد. که دوربین‌های آن هنوز موجود است.

در مرکز این شهر یک اثر باستانی دیگر وجود دارد که شهرداری بهشهر با اشغال این اثر باستانی و ملی، به عنوان دفتر کار، در مقابل سر در آن، چهار شمشیر دو سر بزرگ را در چهار جهت به صورت تکیه داده به هم به شکل بنای ۱۲ متری ساخته است به طوری که دسته شمشیر بر روی زمین و نوک شمشیر به طرف بالا بوده و به هم متصل شده‌اند.

این اثر باستانی که در حال حاضر به ساختمان شهرداری تبدیل شده، متعلق به دوره صفویه و قصر سلطنتی شاه عباس صفوی معرف به «چهلستون» بوده است.

شهرستان بهشهر با بررسی‌هایی که از دو غار «هوتو» و «کمر بند» از جمله آثار باستانی متعلق به انسان‌های نخستین (واقع در پنج کیلو متری جنوب غربی بهشهر در روستای کوهستان) به عمل آمده سابقه ۱۰ هزار ساله دارد و در طول تاریخ نام‌های «نیمشه»، «نامیه»، «خرگوران»، «پنجهزاره»، «آسیابسر»، «اشراف‌البلاد» و در زمان رضا خان نام «بهشهر» به معنی «بهترین شهر» را به خود گرفت.

اثر تاریخی چشمه عمارت و استخر جنگلی عباس آباد واقع در شش کیلومتری جنگل‌های جنوب شرقی بهشهر از جمله آثار باستانی این شهرستان می‌باشد، که با ویژگی‌های منحصر به فرد و زیبایی‌های دل انگیز خود، هر رهگذری را به طرف خود می‌کشد.

سازمان ایرانگردی و جهانگردی با قرار دادن این مجموعه زیبا در ردیف پروژه‌های بزرگ، ساخت و ساز در حریم این محوطه تاریخی را ممنوع کرده است.

مدیرکل میراث فرهنگی مازندران چندی پیش گفته بود: مجموعه تاریخی عباس آباد بهشهر در زمان آبادانی خود به عنوان یکی از مشهورترین مجموعه‌های صفویه مورد توجه بوده است و در حال حاضر ساخت و ساز در حریم ۴۰۰ هکتاری آن ممنوع است.

این بنا که در زمان شاه عباس اول صفوی در قرن ۱۱ هجری قمری ساخته شد. شامل کاخ، حمام، مسجد، کوشک داخل آبندان، پل ارتباطی، سد، برج دیدبانی و جاده سنگفرش بوده است که امروزه به‌جز چهارطاقی داخل آبندان، برج‌ها و قسمتی از حمام چیزی باقی نمانده است.

گویش مرسوم در این شهرستان گیلکی یا زبان بازمانده ایرانیان قدیم (پارسی میانه) است که دیرتر از سایر زبان‌ها تحت تأثیر زبان‌های دیگر چون عربی، مغولی و تاتاری قرار گرفته است.

این شهرستان زادگاه علمای بزرگی چون عالم ربانی آیت الله کوهستانی و شهید انقلاب اسلامی، عبدالکریم هاشمی نژاد (وی در عملیات تروریستی منافقین در سال ۶۱ در مشهد به شهادت رسید) و علمای برجسته دیگر بوده است.

شهرستان بهشهر کارگری و نیمه صنعتی بوده و کشاورزی نیز در آن از رونق خاصی برخوردار است در این شهر پنبه، گندم، جو، برنج و ... کشت می‌شود و از مرکبات نیز پرتقال، نارنگی، انار، انجیر، آلوچه، سیب، آلبالو، گیلاس، گلابی، لیمو، نارنج، انگور، ازگیل، گردو و ... به عمل می‌آید.

از جمله مراکز و واحدهای صنعتی این شهر می‌توان به اسکله نفتی، کارخانجات چیت سازی، پنبه پاک کنی، توسعه صنایع بهشهر (بهپاک)، نئوپان، لیتر پاک و ... اشاره کرد.

همچنین بندر استراتژیک امیرآباد که بزرگترین بندر تجاری شمال کشور می‌باشد در سواحل این شهرستان واقع شده است.

بهشهر دارای مراکز دانشگاهی نیز می‌باشد که دانشگاه پیام نور و علم و صنعت ایران - واحد بهشهر از آن جمله‌اند. دانشگاه آزاد اسلامی نیز واحدی در این شهر تأسیس کرده است.

این شهر که دارای مراکز منحصر به فردی می‌باشد از زیباترین شهرهای کشور محسوب می‌شود که می‌تواند توریست‌های زیادی را به طرف خود بکشد. از جمله نقاط دیدنی بهشهر می‌توان به سواحل زیبای دریاچه خزر، خلیج گرگان (قسمت اعظم آن در حریم بهشهر واقع است)، شبه جزیره میانکاله، دامنه رشته کوه‌های سرسبز البرز، آبشار سنگ نو و ده‌ها چشمه کوهستانی با مناظری زیبا و دل‌انگیز و ... اشاره نمود.

شهرستان بهشهر به علت برخوردارگی از موقعیت جغرافیای ممتاز و نقاط منحصر به فرد زیبا، دارای زمینه مستعد برای تبدیل شدن به منطقه توریستی است به همین جهت چشم انداز آینده این شهر تاریخی رشد توریستی و جدید شدن بافت شهری آن می‌باشد که انتظار می‌رود توریست‌های زیادی را به خود جذب نماید و نمای ظاهری آن در آینده نه چندان دور متحول شود.

گزارش از شخص و اشیا

این قبیل گزارش‌ها بیشتر درباره شخص یا اشخاص معروف و سرشناس و افرادی که مورد توجه عموم یا اکثر مردم هستند و یا اشیایی که با ارزش هستند، تهیه می‌شود.

همچنین کسانی که مردم نیاز به شناخت بیشتر با آنان دارند سوژه موضوع این گزارش می‌شوند.

حتی بعضی مواقع افراد گمنام و غیر مشهور که شخصیت، زندگی، کار و خصوصیات بارز دارند و خواندن داستان زندگی آنها برای مخاطبان جاذبه دارد می‌توانند موضوع جالبی برای گزارش باشند. در این نوع گزارش اطلاعات باید با توصیف و فضا سازی و زبانی ادبی بیان شود.

تهیه گزارش از مقامات سیاسی، شاعران، نویسندگان، هنرمندان، شخصیت‌های علمی و فرهنگی، صاحبان برخی از حرفه‌ها و مشاغل منحصر به فرد، مخترعان، محققان و ... از موارد تهیه این نوع گزارش هستند.

در مواردی نیز گزارش از یک کارگر ساده و ابتدایی و انعکاس وضعیت زندگی و شغلی او، می‌تواند گزارش جالبی را خلق نماید.

گزارش از اشیا نیز در مواردی می‌تواند مورد استقبال مخاطبان قرارگیرد. این نوع گزارش می‌تواند از یک سنگ آسمانی، درخت کهنسال، کوزه باستانی، سکه عهد باستان، ابزار شکار انسان‌های نخستین و ... باشد.

مثال:

پدر ارتباطات ایران

عقربه‌های عجول ساعت روی دیوار، لحظه‌ای روی زمان ۱۵ و ۳۰ دقیقه آرام می‌گیرند تا نوای خسته نباشید از لبان خاموش دانشجویان کارشناسی ارشد علوم ارتباطات دانشگاه علامه طباطبایی، ختم کلاس را اعلام کند.

نگاه استاد را در بدرقه دانشجویان ناتمام می‌گذارم و با یک احوالپرسی گرم، قرار مصاحبه را با او یادآوری می‌کنم. وعده گفت و گو را به خاطر دارد و می‌گوید: لطف کنید سؤال‌هایتان را بپرسید.

مرد شیک‌پوشی که با موهای یک‌دست سپید و قاری دو چندان یافته، از او خواهش می‌کنم پس از تدریس اندکی تجدید قوا کند. مهربانانه می‌گوید: نه خسته نیستم.

سؤال نخست را می‌پرسم و مطمئن از اینکه ضبط صوت خبرنگاری سالم است، با خود می‌گویم این مرد خستگی‌ناپذیر است. اگر چنین نبود چگونه می‌توانست رنج و مرارت‌های ناشی از تأسیس نخستین دانشکده روزنامه‌نگاری کشور را تحمل کند و مفتخر به شهرت «پدر علوم ارتباطات» در ایران شود؟ «پدر»... خوانندگان مطبوعات، روزنامه‌نگاران و تحصیل‌کردگان روابط عمومی خوب می‌دانند، پدر بودن آسان نیست، شرط دارد، تاب‌وتوان می‌خواهد، مالمال از لحظه‌های ایستادن و نشکستن است. دست و دلی می‌خواهد به وسعت عشق.

برای پدر بودن باید که حقی برگردن فرزندان داشت و این حق در رشته علوم ارتباطات در ایران از آن کسی نیست، جز استاد ممتاز، دکتر معتمدنژاد. وی در معرفی خود، می‌گوید:

«... بیرجند، سال ۱۳۱۳، در خانواده‌ای متولد شد که پدرش دبیر و مدیر دبیرستان بود و سایر اعضای خانواده نیز عهده‌دار شغل‌های فرهنگی بودند، مشتاقانه دوران ابتدایی و قسمتی از دبیرستان را در بیرجند گذراند، اما دیپلم متوسطه را از دبیرستان مروی تهران گرفت. ...

اگر دکتر کاظم معتمدنژاد، آسمان پرستاره تحقیق و تفحص را با دنیای بی‌روح میز و ریاست عوض می‌کرد، به طور یقین سهم او از دانشکده علوم ارتباطات اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی، بیشتر از اتاق ۲×۲ متری استادان بود.

مثال:

چهره‌ای ماندگار در تاریخ انقلاب اسلامی

سیدمجتبی نواب صفوی در سال ۱۳۰۳ در محله خانی‌آباد تهران در یک خانواده متدین و مذهبی دیده به جهان گشود و سنین کودکی را در همان محل

سپری کرد و دوران تحصیل ابتدایی خود را در دبستان « حکیم نظامی » گذرانید، سپس وارد دبیرستان « صنعتی » گردید.

او برای تکمیل تحصیلات و طی مدارج بالاتر، بار سفر بست و از طریق اهواز و آبادان به بصره عزیمت کرد و از آنجا عازم نجف اشرف شد.

نواب صفوی در نجف به زبان عربی مسلط شد و با رفتار گرم و خوش خلقی در اندک زمانی دوستان و علاقه‌مندان زیادی پیدا کرد.

وی مراحل عالی درس دینی را در نجف گذرانید. دیری نگذشت که به روحانی برجسته‌ای تبدیل شد. روزی کتاب کسروی (نویسنده و تاریخ نگار ضد دین) به دستش رسید که مطالعه آن کتاب او را بشدت عصبانی کرد و واکنش شدید او را برانگیخت.

به دنبال واکنش نواب، طلاب نجف نیز واکنش شدیدی از خود نشان دادند. مدتی بعد علمای نجف وی را به عنوان نماینده آن حوزه به ایران عازم کردند. در ابتدا بنا بود او با مأموریت از طرف حوزه نجف در ایران با تغییر افکار منحرف شده جوانان، بساط دین ستیزی کسروی را بر هم بریزد. ولی به دلایلی این موضوع عملی نشد و نواب صفوی از طریق بصره به طور عادی وارد ایران شد. هزینه سفرنواب توسط یکی از فضلاء نجف که حدود ۱۳ دینار بود پرداخت گردید.

نواب صفوی پس از آمدن به ایران در سال ۱۳۲۴ جمعیت فداییان اسلام را پایه‌گذاری کرد و ۱۴ اسفند ۱۳۲۴ با صدور اولین اطلاعیه با عنوان « دین و انتقام » اعلام موجودیت کرد. ۱۰ روز پس از موجودیت در ۲۴ اسفند ۱۳۲۴ در جلسه محاکمه دادگاه کسروی که در پی اعتراض گسترده مردم در واکنش به اهانت‌های او به دین، صورت گرفته بود، کسروی ترور شد و از پای درآمد. کسروی یک بار پیش از این در ۲۴ اردیبهشت ۱۳۲۴ توسط شخص نواب صفوی در چهار راه حشمت الدوله با دو گلوله مورد اصابت قرار گرفت، اما از این ترور، جان سالم به در برد و نواب صفوی دستگیر شد. با دستگیری نواب صفوی جمعیت فداییان اسلام، حکم اعدام انقلابی کسروی را به عهده گرفت. کسروی به پیامبراسلام (ص) و ائمه (ع) توهین کرده و قرآن و مفاتیح‌الجنان را آتش زده بود. که سرانجام توسط فداییان اسلام به هلاکت رسید.

جمعیت فداییان اسلام هدفشان اجرای احکام اسلام بود و آرمان ایجاد «حکومت اسلامی» را در سر داشتند. عمده‌ترین فعالیت این جمعیت، ترور انقلابی اشخاص مخالف اسلام و ضد دین، بود.

نواب صفوی به عنوان رهبر جمعیت فداییان اسلام، در طول زندگی خود به همراه دوستانش مجاهدت‌های زیادی از خود به خرج داد.

فداییان اسلام در ۱۳ آبان ۱۳۲۸ هژیر، نخست وزیر وقت که متهم به بی دینی و تقلب در انتخابات بود را، ترور کرد.

۱۶ اسفند ۱۳۲۹ رزم‌آرا دومین نخست وزیری بود که ترور شد. وی دست نشانده انگلیس در ایران و مخالف اصلی ملی شدن صنعت نفت بود و با جمله معروف و تحقیر آمیز « ایرانی لیاقت لوله‌نگ ساختن را ندارد» موجی از مخالفت مردم، از جمله واکنش شدید جمعیت فداییان اسلام را برانگیخته بود. در سال ۱۳۳۰، نواب ۳۵ روز پس از تشکیل دولت مصدق دستگیر شد و به زندان قصر انتقال یافت. اما مدتی بعد آزاد شد.

سرانجام نواب صفوی، (۲۷ دی ۱۳۳۴) دستگیر و در سحرگاه یک روز تلخ تاریخی و ماندگار، به جرم تلاش برای برقراری حکومت اسلامی، توسط حکومت دست نشانده اعدام شد و با بدنی مجروح و خسته به سوی دیار باقی و ملاقات پروردگار شتافت.

گزارش سفر

بسیاری از خبرنگاران در جریان سفرهای حرفه‌ای یا غیر حرفه‌ای خود به یافته‌ها و دستاوردها و نکات با اهمیتی دست می‌یابند که بیان هنرمندانه و عالمانه آنها می‌تواند برای مخاطبان جالب و خواندنی باشد.

البته بسیاری از موارد گزارش سفر با گزارش از مکان اشتراک پیدا می‌کند. اما وجه تمایز این است که گزارش سفر حول محور رویداد می‌گردد و توصیف مکان برای تجسم بخشی و عینیت دادن به رویداد است و ترتیب وقوع حادثه بر اساس سبک تاریخی و به ترتیب وقوع رویداد و مشاهدات عینی گزارشگر می‌باشد.

همچنین در گزارش سفر گزارشگر چندان آزاد نیست که تمام گزارش را از خود توصیف، تشریح و جهت دهی کند، بلکه محور گزارش رویداد و مشاهدات گزارشگر

است. بنابراین میزان دخالت نظرات و سلیقه‌های شخصی در گزارش از سفر کم است.

مثال:

سفرنامه

با توجه به سفر جمعی از دانشجویان صنایع دستی و برگزاری نمایشگاه در سال ۷۹ و استقبال خوب دانشجویان دمشق، در سال ۸۰، بسیج دانشجویی دانشگاه هنر، سفری با اهداف گسترده‌تر، در زمینه مبادلات فرهنگی و هنری بین دانشجویان، اعتلای مسایل علمی آنان و زیارت مقابر متبرکه اهل بیت(ع) و برپایی نمایشگاه در سوریه و لبنان برنامه‌ریزی و برگزار کرد.

سال‌های دل طلب جام‌جم از ما می‌کرد
آنچه خود داشت ز بیگانه تمنا می‌کرد

مگر نه این است که از ازل، در دل، عشق حسین(ع) و خاندانش را به ودیعه نهاده‌اند و شیعه هر کجا که باشد با یاد او می‌زید و می‌میرد؟
با شور و یاد حسینی راهی را در پیش گرفتیم که اول کلام آن عشق بود و آخر آن نیز عشق و خداوند بر ما جمعی از دانشجویان دانشگاه هنر منت نهاد و ما را زایران آن خوبان نمود.

بیستم مرداد - آغاز سفر؛

رأس ساعت ۸ شب با قطار تهران - دمشق قدم در این راه نهادیم. مسیر حرکت ما از تهران به سمت مرز رازی و آخرین ایستگاه در خاک کشور، شهر سلماس بود.

بیست و یکم - ورود به ترکیه؛

وارد خاک ترکیه شدیم و طبق برنامه با کشتی از دریاچه وان گذشتیم و بقیه مسیر را با قطار سوری ادامه دادیم.

بیست و سوم - زیارت حضرت زینب(س)؛

ساعت ۳ بعد از ظهر وارد دمشق شدیم، با ورود به دمشق همه دل‌ها روانه آن بارگاه ملکوتی و خاستگاه دل‌ها، حرم حضرت زینب(س) شد و آن بانوی عزیز، این همه انتظار ما را با دعوت به حرم شریفشان پاسخ دادند. با شور و احساسی خاص، وارد آن بارگاه شریف شدیم، باور کردنی نبود که انتظار به پایان رسیده

باشد و ما به دیدار آن بانوی مهربان، آن پرچمدار رسالت حسین(ع) و آن شوریده حسین(ع) نایل شده باشیم. هر کدام از بچه‌ها، آهسته آهسته نزدیک در ورودی صحن می‌شدند و زیرلب با آن مهربان نجوا می‌کردند.

قطرات اشک بین ما و آن بانوی کربلا پلی شد. به قول آن بزرگ «مگر نه عشق تنها با اشک سخن می‌گوید؟» با قدم نهادن به حرم مطهر قلب‌ها ناگه ایستاد و زمانی که دستمان ضریح مبارکش را لمس کرد قلبمان شروع به تپیدن نمود که تپش قلب‌ها چون او با یاد و عشق مولایش حسین(ع) است. حال و هوای عجیبی داشتیم که هیچگاه نمی‌توانم آن را وصف کنم. ما آماده بودیم که درد دل‌های او را بشنویم، اما مثل همیشه او با مهربانی به درد دل‌های ما گوش کرد و آن زمان بود، که همه با هم این کلمات را در ذهنمان مرور کردیم.

ای زینب، ای خواهری که قافله‌سالار اسیرانی، ما را نیز در پی این قافله با خود ببر! وای زینب! ای رسالت حسین بردوش! ای که از کربلا می‌آیی و پیام شهیدان را در میان هیاهوی همیشگی قداره بندان و جلادان، همچنان به گوش تاریخ می‌رسانی! دمی به ما گوش کن، تا مصائب خویش را با تو بگوییم. ای زینب، با ما حرف بزن! مگو که بر شما چه گذشت. مگو که در آن صحرای سرخ چه دیدی! و مگو که در آن جا بر شما چه رفت! اما بگو، بگو که ما چه کنیم؟ و لحظه‌ای بنگر که ما چه می‌کشیم؟ و تو ای زینب!

این تو هستی که باید بر ما بگویی که ما جا ماندگان کاروان سرخیم.

پس از زیارت با دوندگی بسیار دوستان دست‌اندرکار، محلی برای اقامت گروه در حومه دمشق (زینبیه) در نظر گرفته شد، که در همانجا مستقر شدیم.

بیست و چهارم - زیارت حضرت رقیه(س)؛

برای نماز صبح با گروه، عازم حرم مطهر حضرت رقیه(س) شدیم. آن یادگار حسین(ع)، که بوی کربلا را برایمان می‌داد. با یاد خستگی‌های او و رنج‌های بی‌پایانش خواب را از چشمانمان زدودیم و با عشقی بی‌منتها به سویش شتافتیم. هرگز از یاد نمی‌برم، وقتی به بارگاه کوچک و زیبایش رسیدیم. آرام به سوی ضریح کوچکش حرکت می‌کردیم و از او سخن می‌گفتیم. ما آمده بودیم که با او سخن بگوییم. ما آمده بودیم که به صحبت‌های شیرینش گوش دهیم. آمده بودیم گیسوان زیبایش را شانه کنیم. آمده بودیم تا خارهای بیابان را از پاهایش بزداییم. آمده بودیم، تا او از بابا برایمان بگوید. آمده بودیم...

نمی‌دانم بر من و دیگر دوستان چه گذشت! اما خوب می‌دانم که او با آغوش باز از ما پذیرایی کرد. حرم حضرت رقیه(س) را به قصد رایزنی فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در سوریه ترک کردیم و صبحانه را مهمان ایشان بودیم. رایزنی فضایی را در اختیارمان قرار داد. تا آثار هنری را در آنجا به معرض نمایش بگذاریم. برنامه دیگر ما در آن روز بازدید از موزه هنری دمشق بود. آثاری از دوره‌های مختلف هنری در این موزه به چشم می‌خورد. از تابلوهای موزاییک گرفته تا مجسمه‌های الهه‌ها و رب‌النوع‌های مختلف، قسمتی از موزه مختص هنرهای دستی و سنتی کشور سوریه بود که قرابت خاصی با آثار هنری ما نیز داشت. موزه هنرهای معاصر سوریه نیز در همان جا واقع شده بود. البته اصالتی که در آثار دیگر دیده می‌شد در آنها کمتر به چشم می‌خورد. فضای بیرونی موزه بسیار زیبا طراحی و اجرا شده بود و همچنین کنیسه یهودیان که به این مکان منتقل کرده بودند، یکی از جلوه‌های زیبای این موزه بود.

بیست و پنجم - بصری؛

حدود سه ساعت در راه بودیم تا به شهر تاریخی بصری برسیم. در آنجا آثار باستانی عظیمی به چشم می‌خورد که به جا مانده از دوران سلطنت رومیان در این کشور بود. آمفی تئاتری بزرگ با ستون‌های بلند و طاق‌های بسیار و سنگفرش‌های زیبا.

بیست و ششم - مسجد اموی؛

از مسجد اموی دیدن کردیم، شکل ظاهری این مسجد نشانگر تاریخچه قدیمی آن و مشخص کننده کلیسایی است که بعد از ورود مسلمانان به مسجدی تبدیل شده است. چهارضلعی، دارای طاق‌های مشبک و دیوارهای بلند، موزاییک کاری شده (با نقوش طبیعت و درختان) و حیاطی مفروش با سنگ مرمر.

بیست و هفتم - باب‌الصغیر؛

تعدادی از بچه‌ها به باب‌الصغیر رفتند (گورستانی قدیمی که قبور بلال حبشی، همسر پیامبر، و چندتن از اهل بیت امام حسین(ع) در آن قرار دارد) گفته می‌شود این مکان محل دفن رئوس مقدس امام حسین(ع)، حضرت ابوالفضل(ع) و حضرت علی اکبر(ع) است. عده‌ای از دوستان نمایشگاه را آماده می‌کردند.

بیست و هشتم - افتتاح نمایشگاه؛

ساعت ۶ بعد ظهر نمایشگاه افتتاح شد. این نمایشگاه شامل آثاری چون نقاشی - عکس (از مناظر ایران - راهپیمایی برای دفاع از انتفاضه - دفاع مقدس...) و کاریکاتورهای سی نفر از کاریکاتوریست‌های حرفه‌ای کشور و سه نفر از دانشجویان بود. در گوشه نمایشگاه گروهی از بچه‌ها خوشنویسی و نقاشی می‌کردند و یکی از قسمت‌هایی که بسیار مورد توجه بازدیدکنندگان قرار گرفت تصاویری از راهپیمایی مردم ایران برای حمایت از انتفاضه بود، که در روزنامه البعث نیز منعکس شد. با خواست خدا بسیاری از هنرمندان، هنر دوستان سوری و مسلمان به بازدید نمایشگاه آمدند و ارتباط خوبی بین ما و دانشجویان و هنرمندان آن کشور برقرار شد و البته انعکاس خوبی هم در روزنامه‌ها و تلویزیون سوریه داشت.

سی ام - لبنان؛

برنامه بعدی ما سفر به کشور لبنان بود. کلیسای حرثیا در بیروت اولین محلی بود که از آن بازدید کردیم. محلی بسیار زیبا بالای کوهی بلند و مشرف بر دریای مدیترانه و شهر بیروت. بعد از آن در مراسم بزرگداشت فاطمیه (س) که توسط ایرانیان مقیم لبنان برگزار شده بود شرکت کردیم.

یکم شهریور - دیدار با حزب...؛

به همراه چند تن از اعضای حزب...، بیروت را به قصد جنوب لبنان، سرزمین مقاومت و پایداری، ترک کردیم بیروت همیشه آن جذبه معنوی خودش را دارد و به دیگران منتقل می‌کند، درست مثل جنوب کشور خودمان. شاید این خصیصه انسان‌هایی باشد که روزی در آنجا نفس می‌کشیدند. محل شهادت بسیاری از مجاهدین حزب... را از فراز کوه به نظاره نشستیم و از زندان الخیام که توسط عملیات استشهدای محمد علی‌اشعر، آزاد شده بود، بازدید کردیم. به مرز لبنان و فلسطین نیز رفتیم و توانستیم گوشه‌ای از این سرزمین اهورایی را از پشت سیم‌های خاردار ببینیم که شهرک‌های اسراییلی چون ابرهایی تیره بر آن سایه افکنده بودند و در آخر دیدار از گلزار شهدا و مزار شهید راغب‌الحرب. ناهار را میهمان حزب... بودیم و بسیار خوش گذشت و گفت‌وگوهای صمیمانه‌ای که رد و بدل می‌شد، بیانگر پیوند عمیق انقلاب ما با انقلاب آنان بود.

شب میهمان سفارت ایران در لبنان بودیم و معاون سیاسی سفارت در مورد وضعیت لبنان قبل از اشتغال او تا به حال صحبت کرد.

دوم شهریور - برگشت به سوریه؛

لبنان را به قصد سوریه ترک کردیم. ساعت ۷ به دمشق رسیدیم و برای وداع به حرم حضرت زینب(ع) و حضرت رقیه(ع) رفتیم. حالت خاصی در بچه‌ها دیده می‌شد. جدایی و خداحافظی با اسطوره‌های کربلا، با آن آشنایان قدیمی، گویی غیر ممکن بود. در آخرین لحظات در حرم حضرت رقیه(ع)، فضای معنوی زیبایی ایجاد شده بود. هر کس در گوشه‌ای راز و نیاز می‌کرد. با دنیایی از آرزو، قلب‌هایمان را به ضریح کوچکش گره زدیم و دل در گروه عشق آسمانی‌اش نهادیم به امید اینکه باز دنیای زیبای او را از دریچه چشمانمان ببینیم و درک کنیم.

سوم شهریور - وداع؛

با قطار، سوریه را به مقصد ایران ترک کردیم.

ششم شهریور - ورود به تهران؛

وارد تهران شدیم. بعد از ۱۷ روز سفر صمیمیت خاصی بین ما شکل گرفته بود که جدا شدن را سخت می‌کرد. به هر حال چاره‌ای نبود و باید از هم جدا می‌شدیم. با سختی لحظات جدایی از هم خداحافظی کردیم. و سفر ما به پایان رسید

سه نقطه - دانشگاه هنر تهران

تفاوت‌های سفرنامه و گزارش سفر

سفرنامه؛ نوعی گزارش است که تا حدودی به گزارش سفر شباهت دارد، اما داری ویژگی‌های خاص خود و دارای تفاوت‌هایی با سفرنامه می‌باشد که در ادامه آمده است.

۱- در سفرنامه گزارشگر جزئیات مشاهدات خود به رشته تحریر در می‌آورد و مشاهدات رویداد برای نوشتن افکار او محدودیتی ندارد. اما در

گزارش سفر نویسنده به گزارش اجمالی از مشاهدات اکتفا می‌کند و چندان به جزئیات نمی‌پردازد.

۲- در سفر نامه نویسنده احساس و دیدگاه خود را در گزارش به مخاطب منتقل می‌کند و ممکن است متناسب با احساس و هیجان خود با رویداد، خیلی بیشتر از حد واقعی آن نگاه مثبت یا منفی داشته باشد. ولی در گزارش سفر گزارشگر بدون دخیل کردن احساسات و نظرات خود، فقط مشاهدات خود از رویداد به طور واقعی می‌نویسد.

۳- سفرنامه از نظر زمانی طولانی‌تر است و ممکن است نویسنده مدت‌ها در سفر باشد، اما گزارش سفر دارای مدت زمانی کوتاه و محدود است.

مثال گزارش سفر اردوی هفت روزه بازدید از مناطق جنگی جنوب، گزارش سفر دانشجویی به حج و...

۴- در سفر نامه آن چیزی که ملموس است نظرات و قدرت قلم و خلاقیت نویسنده با توجه به مشاهدات است که به صورت تشریحی تصویر پردازی، تجسم بخشی و معرفی می‌کند. اما در سفرنامه آنچه اصل است مشاهدات نویسنده است و نباید نظرات خود را دخیل کند.

۵- در سفر نامه رعایت زمان، تاریخ و ترتیب مکان زیاد الزامی نیست، اما در گزارش سفر باید نویسنده بر اساس سبک تاریخی و به ترتیب زمان و مکان مشاهده گزارش خود را بنویسد.

خاطره نویسی

خاطره نویسی در واقع نوشتن گزارش مشاهدات و تجربیات روزمره نویسنده است که به‌ویژه به وسیله شخصیت‌ها و افراد با نفوذ و مؤثر و کسانی که در برهه‌ای از تاریخ مصدر مشاغل حساس بوده‌اند یا در بطن رویدادها، تحولات و جریان‌های مهم و سرنوشت ساز قرار داشته‌اند صورت می‌گیرد و همیشه جاذبه‌های خاص خود

را دارد چون بسیاری از واقعیات تاریخی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی فقط و فقط از این طریق، قابل انتشار و در نتیجه قابل دسترسی برای عموم خواهد بود. می توان خاطره نویسی را نوعی مقاله نویسی نیز دانست، زیرا که خاطره نویس، باید بی طرفانه و عاری از حب و بغض باشد تا واقعیت های اجتماعی و آنچه در محیط اتفاق می افتاد را به صورت واقعی، عینی و ملموس بنویسد. چون در بسیاری مواقع دیدگاه ها، تمایلات و عقاید شخصی نویسنده با نوشته او آمیخته می شود.

لذا نگاه بی طرفانه خاطرنویس به رویدادها، به صورت تعصبا و گرایش های شخصی نویسنده در می آید و به جای واقعیت ها، نتیجه گیری دلخواه نویسنده در آن گنجانده می شود.

کمتر دیده شده است در نشریات دانشجویی از گزارش خاطره استفاده شود در حالیکه خاطرات خواندنی دانشجویان بسیار زیاد است و باید در نشریات دانشجویی ستونی با نام خاطره نویسی در نظر گرفته شود، تا خاطرات شیرین دانشجویان که به طور عمده برای سایر دانشجویان به دلیل مجاورت فرهنگی خواندنی است، در آن گنجانده شود.

مثال:

مردم فراموش شده!؟

در یک روز تابستانی از پیچ و خم جاده به همراه تعدادی از دوستان سوار بر یک مینی بوس در حرکت هستیم. تکان های ناگهانی مینی بوس در جاده ناهموار، گه گاه مرا به خود می آورد و رشته ی رؤیا و خیالم را بر هم می ریزد و آنگاه نگاهی به اطرافیان می اندازم که آنها نیز هر کدام با حالتی در مینی بوس نشسته اند و به سوئی چشم دوخته اند، سپس دوباره توجه من به بیرون جلب می شود. روستاهای پراکنده در مسیر که با فاصله ی زیاد نسبت به هم قرار دارند، تنوع بخش بیابان هستند و توجه رهگذران را به خود جلب می کنند.

در طول مسیر وقتی از روستاهای کوچک عبور می‌کنیم. نگاه ما به ساکنان ساده زیست و زحمتکش روستا که در حال کار و تلاش روزانه هستند، جلب می‌شود. آنها نیز در حین کار نیم‌نگاهی به سرنشینان مینی بوس رهگذر دارند. نگاه بی‌غل و غش و صادقانه‌ی روستاییان به مینی‌بوس، ما را بیشتر با روستاییان انس می‌دهد. راستش را بخواهید نمی‌دانیم که مقصد چگونه جایی است و چقدر با آن فاصله داریم اما می‌دانیم قرار است به همراه تعدادی از دانشجویان رشته‌ی پزشکی، پرستاری و فنی و مهندسی دانشگاه تهران به همت بسیج دانشجویی این دانشگاه برای طرح بسیج سازندگی به روستایی در اطراف شهریار برویم تا در حد توان به مشکلات آنجا رسیدگی شود و مشکلات آن روستا به مسؤولان ذیربط انعکاس یابد. این کار به صورت آزمایشی برای اولین بار انجام می‌شد. تا در صورت موفقیت به صورت یک طرح به مسؤولان جهت بررسی و تصویب، ارایه شود.

سرانجام بعد از حدود ۳ ساعت طی مسیر به روستای مورد نظر رسیدیم و وارد مدرسه‌ای در روستا شدیم. من به اتفاق آقای دکتر احمدی در یکی از اتاق‌های مدرسه که برای اسکان ما هماهنگ شده بود اسکان یافتیم محل اسکان ما کلاس درسی بود که میزهای آن را در گوشه اتاق جمع و موکتی کف آن پهن کرده بودند و چند پتو نیز در گوشه دیوار گذاشته بودند. بعد از رفتن به داخل اتاق، آقای دکتر احمدی بر خلاف ژست و لباس پلوخوری، با طبع خاکی خود، در گوشه‌ی اتاق نشست و در حالیکه به پتوها تکیه داده بود به اطراف نگاه می‌کرد.

من نیز برای تهیه خبر و ویژه‌نامه همراه گروه بودم. تا مشکلات موجود را برای انعکاس، به رشته تحریر در آورم.

روز دوم حضور ما در آن روستا بود که از پنجره‌ی اتاق به بیرون نگاه می‌کردم، متوجه شدم، مادری به همراه دختری حدود چهارده ساله وارد مدرسه شد و با سرایدار مدرسه صحبت می‌کرد. به نظر می‌رسید چیزی از سرایدار می‌پرسد و آدرسی را می‌خواست سرایدار نیز در حالیکه انگشت اشاره خود را به طرف اتاق ما گرفته بود، نشانی اتاق ما را به او می‌داد.

لحظاتی بعد صدای تق تق در اتاق بلند شد. در را باز کردم.

- سلام؛

- سلام؛

- ببخشید آقا، آقای دکتر اینجاست.

- بله بفرمایید.

قیافه‌ی آن زن نشان می‌داد که زنی زحمت کش و رنج دیده است و قیافه‌ی درهم، شکسته و گرفته و صدای بغض آلود او حکایت از دردمندی آن زن روستایی داشت.

خوش خلقی و همدردی دکتر با آن زن روستایی باعث شد که شاید برای اولین بار کسی را بیابد که به درد دل‌های یک زن روستایی گوش می‌دهد. این بود که بغضی که تا مدت‌ها در گلویش سنگینی می‌کرد، ترکید و سفره دل خود را باز کرد. او از وضعیت اسف بار شوهرش و بیماری خود می‌گفت.

شنیدم که می‌گفت: « شوهرم کشاورز است چندی پیش هنگامی که در حال کار بر روی زمین کشاورزی بود، سنگی به چشم او برخورد کرد که باعث گردید که چشم او کور شود مدتی بعد آسیب دیدگی چشم او باعث شد تا چشم دیگر او نیز به علت عدم رعایت نکات بهداشتی و مراجعه به پزشک آسیب ببیند و در حال حاضر هر دو چشم او از کار افتاده و در منزل افتاده است.» آن زن ادامه داد: « دخترم نیز مدتی پیش دچار ناراحتی کلیه شد و براساس تشخیص پزشک شهریار یک کلیه او از کار افتاده و مدتی است که از بیماری کلیه دیگر نیز رنج می‌برد.»

آن زن با صدای حزن‌انگیز در حالیکه کم کم حالت گریه به خود می‌گرفت، ادامه داد: «دیروز شنیدم که دکتری برای معالجه رایگان بیماران به روستا می‌آید. برای همین پیش شما آمدم.» دخترش در طول صحبت مادر خود سکوت کرده بود و با قیافه‌ای دردمند و معصومانه سرخود را پایین انداخته و گاه گاهی نگاهی به مادرش و دکتر می‌انداخت و دوباره به زمین چشم می‌دوخت. راستش را بخواهید به علت امکانات کم از آقای دکتر نیز کار چندانی ساخته نبود و فقط توانست مقداری دارو در اختیار آنها قرار دهد.

آن مادر و دختر لحظاتی بعد در حالیکه درمانی برای درد خود نیافته بودند، خداحافظی کرده و از اتاق خارج شدند. آنها رفتند، اما تأثر و تأسف برای من و آقای دکتر احمدی باقی ماند که در فاصله‌ی حدود ۱۵۰ کیلومتری پایتخت کشور اسلامی‌مان شاهد چنین واقعه‌ای باشیم و فریاد رسی نیز نباشد.

فکر می‌کردم هر چه سنگه برای پای لنگه. با خودم گفتم، به ظاهر برای شرایط موجود، چاره‌ای نیست، جز سوختن و ساختن و با مشکلات موجود کنار آمدن.

چون نظیر این خانواده در روستاهای ما فراوان یافت می‌شود که رسیدگی به وضعیت رفاهی آنها نیاز به امکانات گسترده و زمان طولانی نیاز دارد و مهمتر از همه، عزم راسخ و درد آشنای همه مسؤولان کشور را برای حل مشکلات می‌طلبد.

گزارش علمی و تخصصی

این نوع گزارش به تشریح رویداد یا موضوع علمی در یک زمینه تخصصی خاص می‌پردازد. انعکاس این گزارش‌ها بعضی مواقع مفهوم تخصصی صرف دارند که در این صورت واژه‌ها و مفاهیم دارای مخاطبان ویژه هستند و کسانی که در زمینه آن رشته اطلاعات تخصصی دارند مخاطب آن گزارش هستند.

بعضی مواقع نیز این‌گونه گزارش‌ها حالت تخصصی برای عموم مخاطبان دارد. کافی است، مخاطبان اطلاعات جزئی از آن موضوع داشته باشند، با معنی کردن کلمات و جملات با استفاده از سبک تشریحی، توسط نویسنده، مخاطبان می‌توانند مفهوم و منظور کلی گزارش را دریابند و اصطلاحات در متن گزارش نسبت به حالت تخصصی صرف، حالت عام‌تر و ساده‌تری دارد.

در هر صورت گزارشگر در گزارش علمی باید آگاهی و شناخت لازم را نسبت به مباحث و مفاهیم علمی کسب نماید و تا حدودی مسلط باشد.

گزارش علمی و تخصصی با توجه به جاذب نبودن موضوع برای عموم مخاطبان در برقراری ارتباط با مخاطب دچار مشکل است.

لذا باید به گونه‌ای به موضع پرداخته شود که با مخاطب ارتباط بیابد به عنوان مثال در گزارشی که به یک موضوع علمی می‌پردازد باید در کنار بحث‌های علمی و تخصصی نقش و ارتباط آن با سایر رشته‌ها و مخاطبان نیز مطرح شود، تا حلقه مخاطبان گسترده‌تر شود.

گزارش علمی در نشریات دانشجویی نیز به صورت بررسی یک موضوع علمی و تخصصی در ارتباط با یک رشته یا یک گرایش تهیه می‌شود. که به طور عمده مخاطبان و خوانندگان آن، دانشجویان همان رشته هستند.

در این نوع گزارش لازم است نویسنده تا جایی که امکان دارد و به ساختار علمی گزارش خدشه وارد نمی‌کند از کلمات ساده استفاده کند، تا برای دانشجویان ترم پایین‌تر و دانشجویان رشته‌های دیگر که در یک گروه تحصیلی هستند، قابل استفاده باشد.

در غیر این صورت نویسنده اصطلاحات تخصصی و علمی به کار رفته در گزارش را برای خوانندگان معنی و تشریح کند، تا بدینوسیله حلقه مخاطبان و خوانندگان نشریه گسترده‌تر گردد و شامل دانشجویان بیشتری شود.

مثال: گزارش علمی و تخصصی عام:

دختران دانشجو مضطرب تر از پسران دانشجو هستند

نتایج یک پایان نامه نشان داد که میزان اضطراب دانشجویان دختر به طور معناداری بالاتر از میزان اضطراب دانشجویان پسر است بدین صورت که در همه ملاک‌های مقیاس اضطراب، دانشجویان دختر میانگین بیشتری نسبت به دانشجویان پسر احراز نمودند.

پایان‌نامه کارشناسی ارشد و روانشناسی عمومی یکی از دانشجویان، با عنوان بررسی رابطه بین مؤلفه‌های هیجان خواهی و اضطراب در دانشجویان دوره کارشناسی دانشگاه شهید بهشتی، آمده است، اضطراب دارای اساس روانی فیزیولوژیک است و همانطور که نیتزل و برن اشتاین (۱۹۸۱ به نقل از هوکز ۱۹۸۸) اظهار کرده‌اند دارای ابعاد روانی شناختی و فیزیولوژیک است.

زایوه شناختی بر تجارب ذهنی و کلامی فرد اشاره دارد و چنانکه می‌دانیم تجارب شناختی ما متأثر از نقش‌های اجتماعی و جنسی است.

بدون شک تأثیر ملاک‌های اجتماعی و جنسی و نقش آنها در وضعیت شناختی و روانی هر کس، امری واضح است که این مسأله در فرهنگ و وضعیت

اجتماعی کشور ما به وضوح دیده می‌شود و می‌توان انتظار داشت که افراد و جنس مرد و زن، به لحاظ بعد روانی بیماری اضطراب با هم تفاوت داشته باشند. از جنبه فیزیولوژیک مؤلفه اضطراب می‌توان به تأثیر دستگاه‌های عصبی - غددی، دستگاه عصبی خود مختار، دستگاه شبکه‌ای، هسته‌های لوکوس، سرلئوس و غدد درون ریز اشاره کرد.

همانطور که می‌دانیم سطح هورمون‌ها و فعالیت غدد درون ریز در دو جنس مرد و زن با هم تفاوت دارد که این تفاوت تحت تأثیر عواملی مانند استرس‌های اجتماعی به دنبال آن تفاوت در کارکرد غدد و هورمون‌ها تحت تأثیر دستگاه عصبی مرکزی، قرار می‌گیرد.

این تغییرات فیزیولوژیکی در پدید آمدن اضطراب نقش اساسی دارند و با توجه به اختلاف‌های اشاره شده فوق، می‌توان اذعان داشت که تأثیر عامل فیزیولوژیک در دو جنس مرد و زن متفاوت است.

بر اساس نتایج علمی این گزارش، سطح هیجان خواهی دانشجویان پسر به طور معناداری بالاتر از سطح هیجان خواهی دانشجویان دختر است. با توجه به عوامل مؤثر بر هیجان خواهی می‌توان این تفاوت را ناشی از تفاوت در ساختار جسمی، فیزیولوژیکی، هورمونی و نقش‌های اجتماعی دانست.

در عرصه علمی ارایه گزارش واقعی و موفق به سطح اختراعات و ابتکارات، خلاقیت‌ها و نوآوری‌ها و تلاش‌های موفق افراد، سازمان‌ها و بخش‌های مختلف اجتماعی، سیاسی، فرهنگی و ... وابسته است.

گزارش تصویری

گزارش تصویری جذاب‌ترین و جالب‌ترین نوع گزارش است. در این نوع گزارش اطلاعات و واقعیت‌ها از طریق تصویر واقعی رویداد به مخاطب انتقال می‌یابد. یک عکس به همراه یک لید کوتاه، در بعضی مواقع شرح رویداد را به گونه‌ای برای مخاطب بازگو می‌کند که با چندین سطر هم نمی‌توان به اندازه آن عکس شرح رویداد را برای خواننده مجسم کرد. تصویری از تجمع دانشجویی، صحنه‌های مختلف جنگ‌ها، درگیری بین افراد، کمک‌رسانی، راهپیمایی، زلزله، مراسم مختلف، صحنه تصادف و ... می‌تواند موضوع قوی برای یک گزارش تصویری باشد. البته عکس باید شرایط و ویژگی‌های لازم عکس خبری را برای گزارش داشته باشد. (در فصل خبر به آن اشاره شده است)

عکس خبری یا گزارش تصویری باید قدرت فضاسازی و تجسم فضای رویداد را به خواننده انتقال دهد به گونه‌ای که مخاطب خود را حاضر و ناظر بر وقوع رویداد حس کرده و به طور ملموس با واقعیت رویداد ارتباط برقرار کند.

غبار رویی مسجد مقدس جمکران

ویژگی‌های عکس گزارشی

۱- موضوع و ظرفیت تصویری مناسب را داشته باشد و با خواننده ارتباط برقرار کند. به گونه‌ای که خواننده با دیدن عکس در مورد آن عکس فکر کند. عکس از چهره افراد و اشخاص، تجمع و اعتصاب، شعار دادن دانشجویان معترض، باز دیده‌ها، راهپیمایی‌ها، موضوعات خاص، حوادث و ...

۲- عکس باید گویا و جاندار باشد به طوری که حالت‌هایی را که گزارشگر با نوشتن توصیف می‌کند، عکس توصیف نماید و حالت خبری و هنری داشته باشد.

۳- گزارش تصویری باید از نقطه‌ای شروع شود و پس از سیر و حرکت لازم به نقطه‌ای سنجیده و دقیق ختم شده و ارتباط ضروری میان عکس‌ها از نظر القا و پیوستگی برقرار باشد و تناسب وحدت، انسجام و توصیف و تشریح رعایت شود.

۴- هرعکس باید شرح لازم را متناسب با محتوا و مضمون داشته باشد.

خلوت تفکر یک
سیاستمدار کهنه کار

سانحه هوایی فرودگاه
مشهد ۳۰ کشته بر
جای گذاشت،
خلبان مقصر بود.

میوه فروشان سیار
خوب یا بد؟

۵- در گزارش تصویری که چندین عکس در آن آورده می‌شود، یک عکس باید اصلی و محوری باشد که نقش لید را دارد و تصویر کلی از موضوع گزارش را ارائه می‌دهد. در واقع تصویر اصلی خواننده را به سوی مضمون گزارش راهنمایی و عکس‌های بعدی اشتیاق لازم را در خواننده برای تعقیب جزئیات گزارش به‌وجود می‌آورد.

گزارش تصویری از دیدار با رهبری

در یک اجتماع دانشجویی یا هر اجتماع دیگر، عکاس خبری ابتدا باید یک عکس با زاویه پشت سر سخنران، از کل شرکت کنندگان و تریبون بگیرد. به این شکل که، اگر کسی در حال سخنرانی پشت تریبون است، عکاس باید دوربین را طوری تنظیم کند که از پشت سر تریبون و رو به شرکت کنندگان عکس بگیرد که هم تصویر سخنران را به صورت نیم رخ از پشت سر، در تصویر داشته باشد و هم دانشجویان شرکت کننده در همین عکس به تصویر کشیده شوند. این

عکس می‌تواند نقش لیدر در گزارش تصویری را داشته باشد. برای به تصویر کشیدن جزئیات خبر و احساسات شرکت کنندگان، عکاس باید در جمع حاضران ریز شود تا جایی که با برداشت تصویر واضح از چهره شرکت کنندگان، حالت و احساس آنها را در آن مراسم به خوانندگان انتقال دهد. تصویر زیر دیدار رییس جمهور با مردم است.

همچنین خبرنگار با پیش‌بینی رویدادهای مختلف باید همیشه در موقعیت‌های مختلف آمادگی لازم را برای تهیه عکس و خبر به موقع داشته باشد تا چنانچه حوادث غیر منتظره، درگیری، تصادف و ... را مشاهده کرد بتواند از صحنه رویداد بهترین عکس و خبر را تهیه کند.

صحنه‌ای از یک رویداد که در آن، شخصی با درگیری شخص دیگر را مصدوم ساخته و گرفتن عکس از شخص مجروح شده، در حالیکه خون از سر او جاری و سر او باندپیچی گردید یک تصویر زنده خبری می‌باشد که موفقیتی برای عکاس است.

چون این عکس صحنه درگیری و میزان خسارت را برای خواننده مجسم می‌کند اگر شخص مجروح شده دانشجو باشد، خوانندگان دانشگاهی به دلیل مجاورت فرهنگی و معنوی با مجروح حادثه ابراز همدردی می‌کنند. چنین عکسی می‌تواند بر روی مخاطبان تاثیر زیادی داشته باشد. بدین ترتیب واکنش دانشجویان و سایر خوانندگان را به دنبال داشته باشد.

گزارش سافت نیوز^۱

شیوه جدیدی از گزارش نویسی است که نویسنده با استفاده از منابع مختلف و به کارگیری اطلاعات خود به صورت پراکنده در گزارش، سبک گزارش نویسی جدیدی خلق می‌کند که هم با سبک هرم وارونه و هم با سبک تاریخی، متفاوت است.

۱- مقاله گزارش مطبوعاتی حسین صدری‌نیا، مدرس دانشگاه

در این نوع گزارش، نویسنده گزارش خود را با استفاده از قلمی داستانی و شیوا به طور یکنواخت می‌نویسد و مطالب گزارش از تنوع و یکنواختی جالبی برخوردار است و همه جای گزارش برای خواننده جذاب و خواندنی است.

در این نوع گزارش، نویسنده با توجه به سیاست رسانه‌ای که برای آن می‌نویسد نظرات خود را اعمال می‌کند. به طوری که در پس گزارش هدفی را دنبال می‌نماید و با جذب مخاطب به خواندن متن گزارش بدون اینکه چندان ملموس باشد، تفکر و نظر خود را به خواننده القا می‌کند و او را به طرف نتیجه دلخواه خود سوق می‌دهد.

در این نوع گزارش نویسنده با آرایه آمار، مطالب مستند از منابع مختلف و به کار بردن اطلاعات جامع و نثری داستانی و جذاب اطمینان خواننده را جلب می‌کند. از این شیوه گزارش بیشتر روزنامه شرق استفاده می‌کند.

گزارش پیگیرانه و سلسله وار

به گزارش‌هایی که به دلیل گسترده‌گی موضوع بحث در یک شماره نمی‌توان آن را طرح و نتیجه‌گیری کرد و در چند شماره منتشر می‌شود، گزارش‌های سلسله‌وار می‌گویند.

گزارش سلسله‌وار در هر شماره به بخش خاصی از موضوع گزارش می‌پردازد.

گزارش آگهی (رپورتاژ آگهی)

گزارش‌هایی هستند که بعد تبلیغاتی داشته و برای معرفی کالا، خدمات و محصولات مؤسسات، شرکت‌ها، سازمان‌ها و... نوشته می‌شوند و نشریات در قبال این معرفی متناسب با تیراژ، مکان درج مبلغی دریافت می‌کنند.

چون این نوع گزارش جنبه تبلیغاتی دارد برای جلوگیری از متهم شدن رسانه و نویسنده به جانب داری، باید تبلیغی بودن گزارش برای مخاطب روشن شده و در صفحات مشخص و تعریف شده چاپ شود.

اخبار آبادانی و توسعه به صورت گزارش

این نوع خبرها بیشتر به صورت گزارش خبری انعکاس می یابند. نقش این نوع گزارش و موفقیت آن برای جذب مخاطب در مورد ارایه اخبار رویدادها در عرصه امور توسعه و ساخت و ساز، به میزان موفقیت در عمران و آبادانی بستگی دارد و گزارشگر نباید بزرگ نمایی کند، چون از جذابیت گزارش نزد مخاطب می کاهد.

به طور معمول ارایه گزارش درباره اقدامات، فعالیت‌های عمرانی و گزارش عملکرد مسؤلان و مقامات دولتی و سازمانی، تا حدودی جنبه تبلیغاتی برای تثبیت موقعیت و مقام افراد دست‌اندرکار دارد.

لذا مقامات مسؤل و مجریان کار و یا روابط‌عمومی‌ها سعی می‌کنند کار مجموعه یا افراد سازمانی خود را برای خبرنگار بزرگ و مهم جلوه دهند و کارهای انجام شده یا در دست اقدام را خیلی بزرگ‌تر از حد واقعی آن جلوه دهند. این نوع گزارش‌ها به دلیل بزرگ‌نمایی و سرپوش گذاشتن بر ضعف‌ها، چندان مورد توجه مخاطبان نیست.

تشخیص میزان موفقیت افراد در این نوع خبرها به درایت و هوشمندی خبرنگار بستگی دارد و خبرنگار باید خبر را طوری تنظیم کند که نزدیک به واقعیت و متناسب با فعالیت انجام شده، بدون افراط و تفریط باشد.

بهتر است گزارش‌های خبری که جنبه اخبار توسعه و ساخت و ساز و عمرانی دارد، در رسانه‌های گروهی به شکل گزارش‌های خبری کوتاه با ذکر اطلاعات جزئی لازم با آمار و ارقام آورده شود تا واقعی‌تر شده و جاذبه لازم را برای خواننده پیدا کند. در این صورت امکان سوء استفاده و بهره‌گیری تبلیغاتی نیز به حداقل می‌رسد. در مقابل این گزارش‌ها تهیه گزارش‌های متنوع از نیازهای اساسی جامعه دانشگاهی و مخاطبان در زمینه‌های مختلف می‌تواند پرجاذبه‌ترین بخش یک نشریه دانشجویی باشد. این نوع گزارش در رشد اجتماعی بیشتر نیز، مؤثر است.

خوانندگان دانشگاهی خواسته‌ها و مشکلات خود را در نشریات دانشجویی جست‌وجو می‌کنند و با استفاده از دیدگاه‌ها، نظرات متعدد و مختلف از سوی کارشناسان، مسؤولان و ... درج شده در نشریات، ضمن کسب آگاهی از رویدادهای حوزه خود، از صحت و سقم اخبار نیز آگاه می‌شوند. بدین ترتیب سطح آگاهی اجتماعی خوانندگان بالا رفته و ذهن را متوجه واقعیت‌ها می‌سازد. همچنین مسؤولان و دست‌اندرکاران را موظف به پاسخگویی در مقابل مشکلات و حل آنها می‌نماید.

بنا بر این نقش یک گزارش در ذهن خوانندگان در خصوص رویدادها می‌تواند تأثیرگذار باشد به همین دلیل خبرنگار و نویسنده باید واقع‌نگر باشد و شرط انصاف و اعتدال را سرلوحه کار قرار دهد و سعی کند که واقعیت‌های رویداد را با نگاه موشکافانه و جزیی آشکار سازد و از جانبداری و منفعت شخصی دوری کند. یک گزارشگر و خبرنگار خوب، باید آنچه واقعیت است بگوید، نه آنچه که خود می‌خواهد.

چگونه گزارش بنویسیم؟

باید توجه داشت یک گزارش خوب از جمع‌آوری اطلاعات کامل و متناسب با مقتضیات زمان مناسب با موضوع و استفاده از معلومات، قدرت تصویرپردازی، نویسندگی، خلاقیت و هنرگزارش‌نویسی شخصی، گزارشگر حاصل می‌شود. هرچه گزارشگر فعالیت و تلاش جدی‌تر و دقیق‌تر برای مستندکردن گزارش داشته باشد، گزارش کامل و غنی‌تر می‌شود و مخاطبان بیشتری را به خود جذب خواهد کرد.

لذا یک گزارشگر باید با تحقیق، جدیت، خلاقیت و سرعت عمل خود، جزییات موضوع را بیابد و مراحل مختلف تهیه گزارش را طی کند، تا سندیت، تأثیر و دامنه نفوذ گزارش بیشتر شود.

مراحل تهیه گزارش

۱ - تعیین یا انتخاب موضوع (سوژه پردازی)

موضوع گزارش در نشریات دانشجویی باید متناسب با مقتضیات زمان و بر اساس خواسته و میل مخاطبان و دوره انتشار نشریه به طور متغیر تنظیم شود. تعیین موضوع و سوژه مناسب در روزنامه‌ها، هفته نامه‌ها، دو هفته نامه‌ها، ماهنامه‌ها، فصل نامه‌ها و... متناسب با دوره و گستره توزیع آنها می‌باشد. در مطبوعات موضوع گزارش توسط سر دبیر یا دبیر سرویس تعیین، یا به پیشنهاد گزارشگر و تأیید سردبیر انجام می‌شود.

همچنین نوع و جایگاه و تخصصی یا عمومی بودن نشریه نیز در انتخاب موضوع تعیین کننده است. لذا موضوع انتخاب شده باید مخاطبان بیشتری را به خود جذب نماید.

یافتن سوژه مناسب یکی از معضلات اصلی نشریات دانشجویی است و به طور معمول، اکثر خبرنگاران نشریات دانشجویی درسوژه یابی دچار مشکل هستند. در حالیکه یک خبرنگار با تجربه و کارآموده می‌تواند در اطراف خود صدها سوژه مناسب را موضوع گزارش قرار دهد.

بهترین راه برای سوژه‌یابی ارتباط با دانشجویان و آگاهی از مشکلات، نظرات و خبرهای آنها است.

همچنین می‌توان با استفاده از خبرها و مطالب نشریات دانشجویی دیگر، مجلات و روزنامه‌های موجود در جامعه، برنامه و گزارش‌های صدا و سیما، اجتماعات، همایش‌ها و نشست‌های دانشجویی، اطلاعیه‌های منتشر شده توسط دانشگاه و... برای سوژه‌یابی استفاده کرد.

با این وجود مهمترین و اصلی‌ترین عامل در سوژه‌یابی توانایی فردی، تجربه و شم خبرنگاری شخص گزارشگر است.

۲- تحقیق و مطالعه پیرامون موضوع گزارش

گزارشگر برای تهیه گزارش در مرحله اول باید گزارش را در ذهن خود پرورش دهد و جوانب، ابعاد و راه‌های تهیه یک گزارش خوب را بررسی کند سپس باید به بررسی، مطالعه و تحقیق بپردازد و پیرامون موضوع گزارش اطلاعات بیشتر به دست آورد تا شناخت اولیه نسبت به موضوع پیدا کند. این امر باعث می‌شود گزارشگر با سوابق و خصوصیات ویژه گزارش بیشتر آشنا شود و راه تهیه گزارش باز شود. هرچه در این راه تحقیقات بیشتری داشته باشد و اطلاعات بیشتری کسب کند تسلط گزارشگر بر موضوع گزارش بیشتر می‌شود و قادر خواهد بود یک گزارش خوب، جذاب و جامع تهیه کند. گزارشگر در این مرحله با جمع آوری و دسته بندی اطلاعات به دست آمده می‌تواند ساختار موضوع گزارش را به وجود آورد و برای کامل کردن آن منابع و اطلاعات جدید را پیگیری نماید. همچنین استفاده از عکس، نمودار، جدول، آمار، نظرسنجی، نظرات افراد مرتبط و ... متناسب با نوع گزارش اعتبار ویژه به گزارش می‌دهد لذا گزارشگر برای مطالعات بیشتر می‌تواند از منابع مختلف از جمله بایگانی نشریه، مطالعه پرونده‌ها، بایگانی رسانه‌ها، کتابخانه‌ها، مقالات ارایه شده در خصوص موضوع گزارش، اینترنت، مراکز علمی و تحقیقی و ... استفاده کند. چنانچه گزارشگر برای تهیه گزارش مراحل فوق را طی نکند در مراحل بعدی گزارش دچار مشکل خواهد شد و مهمتر آنکه پس از درج گزارش در نشریه، نشریات یا منابع قوی‌تر دیگری، که اطلاعات کامل‌تر دارند گزارش را زیر سؤال خواهند برد که به اعتبار نشریه لطمه وارد خواهد کرد.

۳- گفت‌وگو با دانشجویان، مخاطبان، کارشناسان و مسؤلان

اکثر گزارش‌های تحقیقی - اجتماعی و بسیاری از گزارش‌های دیگر، باید به طور وسیعی از گفت‌وگو با دانشجویان و مخاطبان تغذیه شود.

لذا یک قسمت اصلی گزارش مخاطبان هستند به جز در موارد معدودی که مردم در آن زمینه، اطلاعی ندارند، یا موضوع به طور تخصصی مورد بررسی قرار می‌گیرد و صرف تخصصی بودن گزارش مد نظر است.

مزایای گفت‌وگو و نظرخواهی از مخاطبان برای گزارش؛

- ۱- مطبوعات را با مخاطبان پیوند می‌دهد و ارتباط بین مخاطبان و رسانه را بیشتر می‌کند
  - ۲- حقانیت و اصالت ویژه به گزارش می‌دهد.
  - ۳- گزارش را زنده و جالب توجه برای خواندن می‌کند.
  - ۴- نظرات، دیدگاه‌ها، فرهنگ و بینش هر شخص را نسبت به مسایل مختلف آشکار می‌کند که بیانگر نگرش آنها است.
  - ۵- مشکلات و مسایل را به اطلاع مسؤولان و مقامات مرتبط می‌رساند.
- پس از مخاطبان گزارشگر می‌تواند از کارشناسان، صاحب‌نظران و اهل فن نظر خواهی کند. زیرا در زمینه مسایل مختلف موضوع مورد گزارش بی‌طرف‌تر از مسؤولان هستند و بدون ملاحظات اداری، اظهار نظر می‌نمایند.
- گزارشگر درباره هر موضوع گزارش، باید با افراد مطلع و متخصص در آن زمینه گفت‌وگو کند و به طور علمی و تخصصی به نقد موضوع پرداخته و آن را مورد انتقاد قرار دهد.
- در این مورد گزارشگر می‌تواند با استفاده از نظرات کارشناسان راه حل منطقی، عملی و علمی ارایه نماید.
- گزارشگر نشریات دانشجویی در مرحله بعد باید به سراغ مسؤولان دانشگاه و خارج دانشگاه برود چرا که یک طرف گزارش مسؤولان هستند و مخاطبان علاقه‌مند هستند بدانند که مسؤولان درباره مشکلات، معضلات و خواسته‌های آنان چگونه فکر می‌کنند و چه نظر و تدبیری دارند.

گزارشگر می‌تواند در گفت‌وگو با مسؤولان بفهمد که مسؤول مربوط به موضوع گزارش، تا چه اندازه از مشکلات، مسایل و خواسته های مخاطبان اطلاع دارد و برای چاره‌جویی و حل مشکلات چه تدابیری اندیشیده است و با دستمایه قرار دادن نظرات کارشناسان از نقاط ضعف انتقاد نماید و پاسخ مسؤول یا مسؤولان ذیربط را دریابد.

بدین ترتیب جریان اجتماعی همواره پویا و فعال می‌ماند و تا حدود زیادی از فساد، انحراف و تک‌روی، جلوگیری شده و موجب می‌شود از استبداد فردی جلوگیری شود و شخص مسؤول در هر پستی که باشد، نسبت به وظیفه و عملکرد خود در مقابل افکار عمومی دانشجویان، خود را پاسخگو بداند.

۴- جمع آوری مطالب و تشکیل پرونده

گزارشگر باید همه مطالب، اطلاعات و مدارکی را که در مراحل مختلف فوق جمع آوری کرده دسته بندی و جمع بندی نماید و پرونده ای در رابطه با موضوع گزارش تشکیل دهد و با استفاده از آنها و رعایت اصول نگارش و خبر نویسی و خلاقیت خود، گزارش خود را به رشته تحریر درآورد.

البته باید کلیه مطالب جمع آوری شده پس از تنظیم گزارش، در آرشیو نشریه به عنوان سند و مدارک خبر بایگانی و نگهداری شود.

این اسناد می‌تواند در گزارش‌های آینده مفید و مورد استفاده باشد و یا سابقه خبرهای آینده در زمینه‌های مرتبط باشد.

۵- نتیجه گیری

وقتی گزارشگر مدارک و اطلاعات لازم را برای تهیه گزارش به دست آورد و در متن گزارش خود به کار برد. در مرحله پایانی گزارش خود باید با بینش و درایت و فهم شخصی خود، احساس مسؤولیت، حفظ بی‌طرفی و رعایت انصاف و عدالت، نتیجه‌گیری نماید و مخاطب را در ارزیابی و نتیجه‌گیری همراه خود کند.

در واقع می توان گفت گزارشگر بعد از جمع آوری اطلاعات و مدارک و نتیجه گیری از آن، جایگاه قاضی را پیدا می کند و حکم محکومیت یا تبرئه جریان خبرساز را نزد افکار عمومی صادر می نماید.

البته باید توجه کرد مشاهدات و تجربیات گزارشگر نقش مهمی در نتیجه گیری درست و واقعی گزارش دارد.

نقش گزارشگر

نقش گزارشگر در تهیه، ساخت و پرداخت نمودن یک گزارش، بسیار مهم و پر اهمیت است. در واقع گزارشگر باید با هوشیاری، درایت و یافتن آگاهی لازم در عمق مسایل و موضوعات سوژه گزارش نفوذ و تفحص کند و باید به صراحت گفت، گزارشگر و خبرنگار یعنی زیاده خواه یعنی کسی که می خواهد از ریزترین و جزئی ترین، اجزای رویداد یا موضوع اطلاع پیدا کند و با استفاده از خلاقیت، قدرت تخیل، تصویر پردازی، ابتکار، توان روان نویسی و ساده نگاری و قدرت قلم خود، رویداد را به صورت گزارش به اطلاع مخاطبان خود برساند.

لذا یک گزارشگر باید ریز بین باشد و در عمق موضوع رویداد نفوذ کند و چنان به شرح واقع بپردازد، که مخاطب خود را ناظر بر رویداد تصور کند.

یک گزارشگر خوب باید با رعایت بی طرفی به تهیه گزارش بپردازد چرا که وی در واقع وظیفه بازگویی واقعیتها را بر عهده دارد.

همچنین باید از پیشداوری های شخصی و مغرضانه و اعمال سلیقه های فردی یا گروهی در گزارش خودداری نماید.

یک گزارشگر نشریات دانشجویی باید در بطن جامعه دانشگاهی باشد و ارتباط خود را با مخاطبان هرچه بیشتر تحکیم بخشد و با دانشجویان رشته ها و شهرهای مختلف رابطه برقرار نماید تا نیازها، مسایل، مشکلات، خواستها و داوری های آنان را شناخته و با رعایت انصاف به رشته تحریر درآورد.

ویژگی‌هایی گزارشگر حرفه‌ای

- ۱- داشتن ذهن حساس و تأثیر پذیر؛
- ۲- داشتن شخصیت منسجم، مستحکم، شکل گرفته و نفوذ ناپذیر و در عین حال احترام برانگیز؛
- ۳- مرعوب و سرخورده نشدن و داشتن شهامت، جسارت و شجاعت؛
- ۴- تسلط کامل بر نثر و زبان و برخورداری از قدرت قلم و نویسندگی؛
- ۵- داشتن ذهن تحلیلیگر و نقاد؛
- ۶- قدرت تسلط بر خود و اعتماد به نفس، احساس مسؤلیت و پابندی به عدالت، انصاف و واقع بینی؛
- ۷- امانت داری، حفظ اسرار خصوصی دیگران، وفای به عهد و رعایت ملاحظات و مقتضیات حرفه‌ای؛
- ۸- داشتن قدرت انتخاب، حذف آگاهانه، قدرت درک، ربط، تلفیق، جمع بندی مطالب و نتیجه گیری منطقی و عادلانه؛
- ۹- نوآوری، خلاقیت و پرهیز از کلیشه گرایی و عوام زدگی در نثر، سبک و محتوا؛
- ۱۰- داشتن قدرت تفکر، اندیشه و ذهن باز؛
- ۱۱- داشتن ذهن تصویر پرداز و خلاق و داشتن ذوق سرشار برای توصیف و فضا سازی؛
- ۱۲- استفاده از قدرت تخیل و تصویر پردازی تا حدی که از واقعی بودن دور نشود.

لید نویسی در گزارش

لید نویسی در گزارش عکس مقدمه نویسی است. لید از اوج مطلب شروع می‌شود. اما مقدمه از دامنه به سوی قله رفتن است.

انواع لید در گزارش

۱- **لید استقرایی:** در این نوع لید، نویسنده از کنار هم گذاشتن جزئیات به آرایه تصویر کلی موضوع می‌پردازد.

۲- **لید قیاسی:** در این نوع لید، یک تصویر کلی و جامع و هنرمندانه از موضوع آرایه می‌شود سپس پنجره‌ای به روی موضوعات و مسایل جزئی تر گشوده می‌شود.

پایان

با آرزوی مزید توفیقات الهی
امیرھوشنگ قلندری

amir.ghalandari@gmail.com

ghalandari

واتساپ

amirhooshang.ghalandari

اینستاگرام